

BÖLCSÉSZLATIN

alapfokon

oktatási segédanyag

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

M. NAGY ILONA és TÓTH ORSOLYA

A szótár készítésében közreműködött: Burai Erzsébet, Forgács Attila,
Kálny Beatrix, Kató Péter, Óbis Hajnalka, Szögedi Gabriella, Takács Levente, Tóth Orsolya,
Végh Judit

Lektorálta: Darab Ágnes, Havas Lászlóné, Szilágyi Ilona

DEBRECENI EGYETEM KLASSZIKA-FILOLÓGIAI TANSZÉKE
DEBRECEN, 2004

Tartalom

Bevezető	3
Szótár a latin szókincs tanulmányozásához (szótári alak, jelentés, továbbélő formák a magyarban ill. szaknyelvekben, eurolatin lexika)	5
Főnevek – Substantiva	5
Melléknevek - Adiectiva.	27
Igék – Verba	34
Egyéb szófajok (tájékoztatóul, szelektív megtanulásra)	47
Számnevek – Numeralia	47
Névmások - Pronomina	48
Határozószók – Adverbia	49
Névmási határozószók - Pronomina adverbialia	50
Kötőszók és módosítószók - Coniunctiones et particulae	50
Elöljárók (prepozíciók) – Praepositiones	51
Szöveges feladatok a fordítás és a nyelvtan gyakorlására	52
Az alapfokú latin nyelvvizsga követelményei	56

Bevezető

A *Bölcsészlatin* c. oktatási segédanyag célja, hogy segítsen megszerezni és elmélyíteni a latin nyelvi ismereteket az alapkú állami nyelvvizsgára való felkészüléshez. A latin nyelvnek az európai és a magyar művelődésben betöltött szerepére tekintettel több egyetemünkön és főiskolánkon elfogadják a latinból tett állami nyelvvizsgát a bölcsészdiploma alapkú nyelvi követelményeként.

Összeállításunk jelen formájában a szókincs elmélyítéséhez és a fordítás gyakorlásához nyújt segítséget. Tartalmazza azt az alapszókinset, amelyet általában aktív fokon "illik" ismernie egy bölcsészhallgatónak. Ezek elsősorban olyan szavak, amelyek valamilyen formában tovább élnek az ókoron túl, európai műveltségsszókká vagy ilyenek alapjaivá váltak. Elsajátításuk megkönnyítése érdekében szófajonként csoportosítottuk őket; alaki szabályszerűségeik így könnyebben rögzíthetők. Feltüntetjük főbb jelentéseiket, valamint a magyarban általában vagy egy-egy szűkebb szakterület nyelvében előforduló továbbélő formáikat; ezáltal használatukban szerezhethet jártasságot az érdeklődő. Közöljük továbbá a leggyakoribb világnyelvekben (angol, német, olasz, francia) élő megfelelőiket is. Az ilyen szavak alkotják az ún. *eurolatin* szókinset, amely megkönnyíti az idegen nyelvekben való tájékozódást, illetve a nyelvtanulást, minthogy elemei – többnyire kevés változtatással – átvihetők egyik nyelvből a másikba, illetve egy nyelvből több másikba. Az 'alkotmány' jelentésű lat. *constitutio*, *-onis* (f) vagy a *constituere* szó megtanulásával például könnyű megjegyezni, hogy az állam alaptörvényének neve olaszul *costituzione*, franciául *constitution*, angolul *constitution*, oroszul *конституция*; németül is egyik lehetőségként használható a Konstitution, belőle származik ugyanott a *konstitutionell* stb. A nyelvtani nemet (*genus*) ismerő nyelvek többnyire megőrzik a latin szó *genusát* is. A latin szavak a kultúra közvetítésével nemcsak a nyugati kereszténység körébe tartozó népeknél terjedtek el, hanem átkerülhettek a keleti keresztény művelődési körbe is (az oroszba elsősorban a francia útján), így szinte Európa-szerte használatosak. Érdekes a belőlük származó előnyt a nyelvtanulás szempontjából kiaknázni, amikor a jövő nemzedékkel szemben támasztott társadalmi elvárás szerint mindenkinek tanácsos legalább két modern idegen nyelvet jó szinten ismernie. Sok más országban él a nyelvtanítás ezzel a módszerrel.

A fordítási gyakorlatul szolgáló szövegek körülbelül egy éves korábbi latintanulást feltételeznek, s elsősorban a nyelvvizsga művelődési témaköreihez kapcsolódnak.

Tananyagunk kísérleti jellegű; továbbfejlesztéséhez minden bölcsészhallgató és kolléga véleményét szívesen fogadjuk.

Kellemes tanulást, sikeres vizsgázást kívánunk!

Debrecen, 2004. október 1.

a Szerkesztők és munkatársaik

Szótár a latin szókincs tanulmányozásához (szótári alak, jelentés, továbbélő formák a magyarban ill. szaknyelvekben, eurolatin lexika)

Főnevek - Substantiva

academia,-ae f	akadémia, egyetem, iskola	<i>akadémia, akadémikus, akadémizmus, akadémista</i>	<i>ol. accademia, fr. académie, an. academy, n. Akademie,</i>
acta,-orum n vö. <i>ago</i>	megtörtént dolgok, tettek; hatósági rendeletek; hivatalos jegyzőkönyvek; napi krónika	<i>acta diurna; acta urbana; acta senatus</i>	<i>ol. atto, fr. acte, an. act</i>
administratio,-onis f vö. <i>ministro</i>	igazgatás, ügyintézés	<i>adminisztráció, adminisztrál, adminisztratív, adminisztrátor</i>	<i>ol. amministrazione, fr. administration, an. administration, n. Administration,</i>
aedes,-is f	ház, templom	<i>aedilis, aedificium</i>	<i>ol. edificio, fr. édifice, an. edifice</i>
aedilis,-is m vö. <i>aedes</i>	aedilis (az épületek felügyeletét ellátó tisztviselő)		<i>ol. edile, fr. édile</i>
aenigma,-tis n	talány, rejtvény	<i>enigma, enigmatikus</i>	<i>ol. enigma, fr. énigme</i>
aes, aeris n	érc(pénz), érc tábla, ércszobor	<i>aerarium, aerarius</i>	
aetas,-atis f	kor(szak)	<i>aurea aetas</i>	<i>ol. età, fr. âge, an. age</i>
aether,-eris m	levegő, lég(kör), ég	<i>éteri, éterek</i>	<i>ol. etere, fr. éther</i>
ager, agri m vö. <i>agricola, agricultura</i>	szántó föld	<i>ager publicus, ager privatus, agrár-, agrarium, peregrináció</i>	<i>n. Acker</i>
agricola,-ae m vö. <i>ager, colo</i>	földműves		<i>ol. agricoltore, fr. agriculteur</i>
agricultura,-ae f	földművelés, mezőgazdaság		<i>ol. agricultura, an./fr. agriculture</i>
alimentatio,-onis f vö. <i>alo</i>	élelmezés, táplálék	<i>alimentáció, alimentum</i>	<i>ol. alimentazione, fr. alimentation, an. alimentation</i>
amicitia,-ae f	barátság		<i>ol. amicizia, fr. amitié</i>
amicus,-i m	barát	<i>amice</i>	<i>ol. amico, fr. ami, an. amity</i>
amor,-is m	szerelem, szeretet	<i>Ámor, amorózó</i>	<i>ol. amore, fr. amour, an. amorous</i>
amphitheatrum,-i n	amfiteátrum		<i>ol. amfiteatro, fr. amphithéâtre, an. amphitheatre</i>
anima,-ae f vö. <i>animus, animal</i>	lélek, szellem	<i>animizmus, animáció</i>	<i>ol. anima, fr. âme</i>
animal,-is n	állat, élőlény	<i>animális</i>	<i>ol. animale, fr. animal, an. animal</i>
animus,-i m vö. <i>anima</i>	lélek, lelkület, jellem, bátorság; figyelem		<i>ol. animo, fr. âme, n. animieren, Animatio</i>

annus,-i m	év, esztendő	<i>anno; anno Domini (a. D.); anni currentis (a.c.); annales; anniversarium; suo anno, annalista, annuitás, biennálé, centenarium, millennium</i>	<i>ol. anno, fr. an, an. A.D. (=Anno Domini)</i>
aqua,-ae f	víz	<i>akva-, akvárium, akvarista, akvarisztika, akvarell, akvatinta, aquaeductus, Aquarius, aqua vitae</i>	<i>ol. acqua</i>
ara,-ae f	oltár	<i>Ara Pacis</i>	<i>ol. ara</i>
arbitrium,-i n	uralom, hatalom; ítélet, döntés	<i>arbiter elegantiae, arbitrium liberum, a suo arbitrio arbiter, arbitráció, arbitrárius</i>	<i>ol. arbitrio, fr. arbitre, an. arbitrament/ arbitration</i>
arbor,-is f	élő fa	<i>arborétum</i>	<i>fr. arbre, an. arboreal, arboraceous</i>
arcus,-us m	ív	<i>arcus triumphalis árkus(papir), árkád, árkádos</i>	<i>ol. arco, fr. arc, an. arch</i>
argentum,-i n	ezüst	<i>kémiai vegyjele: Ag</i>	<i>ol. argento, fr. argent, an. argent</i>
argumentum,-i n	érv, bizonyíték	<i>argumentáció, argumentál</i>	<i>ol. argomento, fr. argument, an. argument, n. Argument</i>
arma,-orum n	fegyver(zet); szerszámok	<i>ármádia, armada, armatúra, armárium</i>	<i>ol. arma, fr. arme, an. arms, n. Armee</i>
ars, artis f	művészet, mesterség	<i>ars poetica, septem artes liberales, pro arte, artifex artista</i>	<i>ol. arte, fr. art, an. art</i>
articulus,-i m	izület; cikkely	<i>artikulus, artikulál, artikuláció</i>	<i>ol. articolo, fr. article, an. article, n. Artikel</i>
arx, arcis f	(felleg)vár		
astrum,-i n	csillag	<i>asztro-, asztronómia, asztronómus, asztrológia, asztrológus, asztronauta, asztrolábium</i>	<i>ol. astro, fr. astre, an. astral, astro-</i>
asylum,-i n	menedékhely	<i>azílum</i>	<i>ol. asilo, fr. asile, an. asylum</i>
auctor,-oris m	szerző, kezdeményező	<i>auktor, aukció</i>	<i>ol. autore, fr. auteur an. author, n. Autor</i>
auctoritas,-atis f	tekintély, felhatalmazás	<i>auktoritás</i>	<i>ol. autorità, fr. autorité an. authority, n. Autorität</i>
augur,-is m	(madár)jós	<i>augurium</i>	<i>fr. augure</i>
aula,-ae f	udvar(tartás), (királyi) palota, csarnok	<i>aulikus</i>	<i>ol./fr. aula</i>
aurum,-i n	arany	<i>kémiai vegyjele: Au</i>	<i>ol. oro, fr. or</i>

auxilium,-i n	segítség	<i>auxiliáris</i>	<i>fr. auxiliaire, an. auxiliary</i>
avis,-is f	madár	<i>auspicium, aviatika</i>	<i>an. aviation, aviate</i>
basilica,-ae f	többhajós, oszlopcsarnokos díszépület, díszcsarnok	<i>bazilika</i>	<i>fr. basilique</i>
bellum,-i n	háború	<i>casus belli; si vis pacem, para bellum; bella gerant alii, tu, felix Austria, nube rebellio, rebellis</i>	<i>n. Rebellion, an. belligerent</i>
beneficium,-i n	jótett, jótétemény		<i>ol. beneficio, fr. bénéfice, an. beneficence, beneficial</i>
bestia,-ae f	(vad)állat	<i>besta, bestiális, bestializmus, bestiarium, bestiarius ad bestias!</i>	<i>ol. bestia, fr. bête an. beast, n. Bestie</i>
caelum,-i n	ég(bolt)		<i>ol. cielo, fr. ciel</i>
campus,-i m	mező, rét, síkság	<i>Campus Martius, egyetemi kampusz</i>	<i>ol. campo, fr. champ n. Campingplatz</i>
canis,-is m	Kutya	<i>kánikula</i>	<i>ol. cane, fr. chien</i>
caput,-itis n	fej, fejezet; főváros	<i>caput mundi, caput Ecclesiae, per capita caput, kapitális, kapituláré, kapitalizmus</i>	<i>ol. capo, fr. capital, chapitre, an. chapter, capital, n. Kapitel</i>
caritas,-atis f	szeretet, drágaság	<i>karitatív, Caritas</i>	<i>ol. carità, fr. charité, an. charity</i>
carmen,-inis n	ének, dal	<i>Carmina Burana</i>	<i>ol. carme</i>
caro, carnis f	hús	<i>carnalis, inkarnáció, reinkarnáció</i>	<i>ol. carne, fr. chair, an. carnal</i>
casa,-ae f	házikó, konyhó		<i>ol. casa</i>
castellum,-i n	vár, erődítmény	<i>kastély</i>	<i>ol. castello, fr. château, an. castle, Chester</i>
castra,-orum n	tábor		<i>ol. castro, an. castrametation</i>
casus,-us m	(bal)eset, esés, esemény	<i>casus belli kázus, kazualitás</i>	<i>ol. caso, fr. cas, an. case, n. Kasus</i>
causa,-ae f	ok, ügy	<i>causa criminalis, causa pia kauzalitás, exkuzál</i>	<i>ol. causa, fr. cause, an. cause, n. kausal</i>
ensor,-oris m	ensor (népszámláló, vagyonebecslő tisztségviselő)	<i>enzor, cenzúra, cenzúráz</i>	<i>ol. censore, fr. censeur, an. censoring, censorship</i>
census,-us m	(nép)számlálás, (vagyon)becslés	<i>enzus</i>	<i>ol. censo, fr. cens, an. census</i>
centrum,-i n	középpont	<i>centrifuga, centrifugális, centripetális</i>	<i>ol. centro, fr. centre, an. centre, n. Zentrum</i>

cibus,-i m	étel, élelem, táplálék		<i>ol. cibo</i>
circus,-i m	cirkusz, kör, körvonal	<i>Circus Maximus; Panem et circenses!</i> <i>cirkulál, cirkuláció, cirkáló</i>	<i>ol. circo, fr. cercle, cirque, an. circus, circle</i>
civis,-is mf	polgár	<i>civis, civil, civilizáció, civilizált, civilizál, civilizálódik, civilizátor, civil szervezet</i>	<i>an. citizen, fr. citoyen,-ne</i>
civitas,-atis f	(város)állam, polgárság, nép	<i>civitas Dei, civitas fidelissima</i>	<i>ol. città, fr. cité, an. city</i>
classis,-is f	osztály, hajóhad	<i>klasszis, klasszifikáció, klasszifikál</i>	<i>ol. classe, fr. classe, an. class, n. Klasse</i>
cliens,-entis m	kliens, pártfogolt	<i>klientúra, klientéla</i>	<i>ol. cliente, fr. client, an. client</i>
cognomen,-inis n	melléknév, ragadványnév		<i>ol. cognome</i>
collega,-ae m	tiszttárs, kartárs	<i>kolléga, kollegiális, kollegialitás</i>	<i>ol. collega, fr. collègue, an. colleague n. Kollege</i>
collegium,-i n	gyülekezet, testület	<i>Kollégium</i>	<i>ol. collegio, fr. collège, an. college</i>
collis,-is m	domb, halom		<i>ol. colle, fr. colline</i>
colloquium,-i n	beszélgetés, megbeszélés	<i>kollokvium, kollokvál, kollokvens</i>	<i>ol. colloquio, fr. colloque, an. colloquy, colloquial</i>
colonia,-ae f	telep(ülés)	<i>kolónia, kolonizáció, kolonátus, kolonialista, koloniális</i>	<i>ol. colonia, fr. colonie, an. colony n. Kolonie</i>
colonus,-i m <i>vö. colonia</i>	telepes, paraszt		<i>ol. colono, fr. colonne</i>
color,-oris m	szín	<i>trikolor, kolorit, koloratúra</i>	<i>ol. colore, fr. couleur, an. colour</i>
comes,-itis mf	kísérő, (úti)társ		
comitium,-i n	népgyűlés (helye)	<i>comitia centuriata, comitia tributa</i>	<i>ol. comizio, fr. comité</i>
concordia,-ae f <i>vö. cor</i>	egyetértés, összhang	<i>konkordancia, konkordátum</i>	<i>ol. concordia, fr. concorde, an. concord, concordance</i>
coniuratio, -onis f	összeesküvés		<i>ol. congiura, fr. conjuration, an. conjuration</i>
coniunx,-ugis mf	hitvestárs (férj, feleség)		<i>ol. coniuge</i>
consilium,-i n	tanács(kozás), terv, szándék, döntés	<i>konzílium, consilium abeundi</i>	<i>ol. consiglio, fr. conseil, an. council</i>
constantia,-ae f	állhatatosság	<i>konstans</i>	<i>ol. costanza, fr. constance, an. constancy</i>

consul,-is m	consul (a köztársaság első tisztségviselője)	<i>konzul, konzulság, konzuláris</i>	<i>ol. console, fr. consul, an. consul</i> n. Konsul
consulatus,-us m	consuli hivatal	<i>konzulátus</i>	<i>ol. consolato, fr. consulat, an. consulate</i> n. Konsulat
copia,-ae f	tömeg, bőség, alkalom, lehetőség	<i>kópia, fotokópia</i>	<i>ol. copia, fr. copie, an. copy, n. Kopie</i>
cor, cordis n vö. <i>concordia</i>	szív	<i>concordia, discordia; sursum corda!</i> <i>koridiális, akkord</i>	<i>ol. cuore, fr. coeur</i>
cornu,-us n	szarv; kürt	<i>unikornis</i>	<i>ol. corno, fr. corne, an. horn, n. Horn</i>
corpus,-oris n	test	<i>corpus Domini, corpus Christi, corpus iuris, corpus delicti</i> <i>korpusz, korpuzskulum, korporális, korporáció, korpulens, inkorporáció</i>	<i>ol. corpo, fr. corps, an. corpse</i>
crux, crucis f	kereszt(fa)	<i>via crucis, krucifix</i>	<i>ol. croce, fr. croix, an. crux, cruces, crucial</i>
culpa,-ae f	bűn, véték	<i>mea culpa, mea maxima culpa</i> <i>meakulpázik</i>	<i>ol. colpa, fr. culpabilité, an. culprit, culpable</i>
cultura,-ae f vö. <i>colo</i>	műveltség, művelődés	<i>kultúra, kulturális, kulturált, kultúr-</i>	<i>ol. cultura, fr. culture, an. culture</i> n. Kultur
cura,-ae f	gond(ozás), ápolás	<i>kúra, kúrál, kurátor, kuratórium, akkurátus</i>	<i>ol. cura, fr. cure, an. cure, n. Kur</i>
curia,-ae f	patríciusi (nép)osztály; a szenátus tanácsháza, középk. királyi udvar	<i>comitia curiata</i> <i>kúria, kuriális</i>	<i>ol. curia, fr. curie</i> n. Kurie
currus,-us m vö. <i>curro</i>	szekér, kocsi	<i>currus triumphalis, curriculum</i>	
custos,-odis mf	őr(ző), oltalmazó	<i>custodia</i>	<i>ol. custode, an. custody</i>
decretum,-i n	határozat, rendelet	<i>dekrétum</i>	<i>ol. decreto, fr. décret</i> n. Dekret
decus,-oris n	dísz, ékesség	<i>dekor, dekorál, dekoráció, dekoratív, dekoratőr</i>	<i>ol. decoro, fr. décoration, an. decor, decorate</i>
dens, dentis m	fog, agyar	<i>tridens; dentem pro dente dentin, dentális</i>	<i>ol. dente, fr. dent, an. dentist</i>
deus,-i m / dea,-ae f	isten / istennő	<i>deus ex machina; Dei gratia; Deo gratias; Deo Optimo Maximo (D.O.M.)</i> <i>deizmus, deista, deifikáció, tedeum</i>	<i>ol. dio, fr. dieu</i>
diabolus,-i m	ördög	<i>diabolus rotae, advocatus diaboli; diabolikus</i>	<i>ol. diavolo, fr. diable, an. diabolic, diabolism, n. diabolisch</i>
dictator,-oris m	diktátor	<i>diktátor, diktatúra, diktatorikus</i>	<i>ol. dittatore, fr. dictateur, an. dictator</i> n. Diktator

dictum,-i n vö. <i>dico</i>	mondás, szó	<i>dictum - factum, edictum</i>	<i>an. diction, dictionary</i>
dies,-ei m(f)	nap(pal)	<i>dies irae; dies fasti; dies nefasti; meridies; ante meridiem (a. m.); post meridiem (p. m.); biduum; triduum</i> <i>diárium, meridián, diéta</i>	<i>an. day</i>
digitus,-i m	ujj	<i>digitális, digitalizál, digitalizáció</i>	<i>ol. dito, fr. doigt, an. digit, digital</i>
dignitas,-atis f	méltóság, rang, tekintély	<i>indignáció, indignált</i>	<i>ol. dignità, fr. dignité, an. dignity</i>
disciplina,-ae f	fegyelem, rend; nevelés, tan	<i>disciplina Etrusca</i> <i>disziplína, disziplináris</i>	<i>ol. disciplina, fr. discipline, an. discipline</i> <i>n. Disziplin</i>
discipulus,-i m vö. <i>disciplina</i>	tanuló		<i>ol. discepolo, fr. disciple</i>
discrimen,-inis n	eltérés, különbség	<i>diszkrimináció, diszkriminál</i>	<i>ol. discriminazione, fr. discrimination, an. discrimination</i>
divinatio,-onis f	jóslás		<i>ol. divinazione, fr. divination, an. divination</i>
dolor,-oris m	fájdalom	<i>Via Dolorosa; Mater Dolorosa</i>	<i>ol. dolore, fr. douleur, an. douleur, dolorous</i>
dominus,-i m / domina,-ae f	úr / úrnő	<i>domine; dominica; anno Domini</i> <i>dominál, domináns, dominancia, domínium, dominikánus</i>	<i>ol. don / donna, an. dominate</i> <i>n. dominieren</i>
domus,-us f	ház, lakás	<i>Domus Aurea, domicilium</i> <i>domesztikál, domesztikáció</i>	<i>ol. duomo, an. domicile,</i>
donum,-i n vö. <i>dono</i>	ajándék, adomány	<i>donáció, donátor, donor</i>	<i>ol. dono, fr. don, an. donor, donate, donation</i>
dux, ducis m vö. <i>duco</i>	vezér, vezető; herceg	<i>dux gregis, natura duce</i> <i>il Duce</i>	<i>ol. duce, fr. duc</i>
epigramma,-atis n	(sír)felirat, epigramma	<i>epigramma</i>	<i>fr. épigramme</i>
epistola ~ epistula,-ae f	levél	<i>episztola, episztolográfia</i>	<i>fr. épître, an. epistolary</i> <i>n. Epistel</i>
eques,-itis m	lovás, lovag	<i>ordo equester</i>	<i>ol. equestre, fr. équestre, an. equestrian</i>
equus,-i m	ló		
eventus,-us m	kimenetel, esemény, siker	<i>eventuális, eventualitás</i>	<i>ol. evento, fr. événement, an. event</i>
exemplum,-i n	példa	<i>exempli causa (e. c.), exempli gratia (e. g.)</i>	<i>ol. esempio, fr. exemple, an. example, n. Exemplar, exemplarisch</i>

exercitus,-us m	hadsereg	<i>exerciroz ? egzerciroz ? egzerciroz(tat)</i>	<i>ol. esercito, fr. exercer n. exerzieren</i>
exsilium,-i n	száműzetés		<i>ol. esilio, fr. exil, an. exile</i>
fabula,-ae f	mese, monda	<i>fabula docet; lupus in fabula; fabula palliata, fabula praetextata, fabula togata fabula, fabulál, konfabuláció</i>	<i>ol. favola, fr. fable, an. fable, n. Fabel</i>
facies,-ei f	arc, ábrázat		<i>ol. faccia, fr. face, an. face</i>
factum,-i m <i>vö. facio</i>	tett, cselekedet	<i>de facto tótumfaktum</i>	<i>ol. fatto, fr. fait, an. fact, n. Fakt</i>
facultas,-atis f	lehetőség	<i>fakultás, fakultáció, fakultatív</i>	<i>ol. facultà, fr. faculté, an. faculty, n. Fakultät</i>
fama,-ae f	hír, szóbeszéd	<i>fama volat fāma, famózus</i>	<i>ol. fama, fr. fameux, an. famous, fame, n. famos</i>
familia,-ae f	család, háznép	<i>família, familiáris, familiaritás</i>	<i>ol. familia, an. family, n. Familie, fr. famille</i>
fanum,-i n	szentély	<i>profán, fanatikus, fanatizál, fanatizmus</i>	<i>an. fan, fanatic</i>
fas n	törvény, szokásjog; illő, szabad	<i>fas et nefas; fasti; fasti consulares</i>	
fascis,-is m	vesszőnyaláb	<i>fasizmus, fasiszta</i>	<i>ol. fascio, fr. fascine</i>
fatum,-i n	végzet	<i>fátum, fatális, fatalista, fatalizmus, femme fatale</i>	<i>ol. fato, fr. fatalité, an. fate</i>
femina,-ae f	nő	<i>femininum feminin, feminista, feminizmus</i>	<i>ol. femmina, fr. femme, an. female, feminine</i>
ferrum,-i n	vas(fegyver)	<i>ferro et igni kémiai vegyjele: Fe; ferro-; ferromágnesség</i>	<i>ol. ferro, fr. fer</i>
festum,-i n	ünnep	<i>fesztivál</i>	<i>ol. festa, fr. fête, an. feast, festival, n. Fest</i>
fides,-ei f	hűség, hit, bizalom	<i>fidelis, fidelitas, fides publica fideizmus, fidibusz</i>	<i>ol. fede, fr. fidélité, an. fidelity</i>
figura,-ae f	alak(zat)	<i>Figura etimologica figura, figuráció, figurális, figuratív, konfiguráció, transzfiguráció, nonfiguratív</i>	<i>ol. figura, fr. figure, an. figure, n. Figur</i>
filius,-i m /filia,-ae f	fia vkinek / leánya vkinek	<i>filius Dei, filialis filiáció, filiálé</i>	<i>ol. figlio / figlia, fr. fils / fille, an. filial, n. Filiale</i>
finis,-is m	vég, határ, cél	<i>infinitivus, in fine finálé, affinis, affinitás, definició</i>	<i>ol. fine, fr. fin, an. finish, n. Finale</i>
flos, floris m	virág	<i>flóra, florilegium</i>	<i>ol. fiore, fr. fleur, an. flower</i>

flumen,-inis n	folyó		<i>ol. fiume, fr. fleuve, an. flume</i>
focus,-i m	tűzhely	<i>fókus, fókuszál, fokális</i>	<i>ol. fuoco, fr. feu, an. focus, focal</i>
foedus,-i m	szövetség, szerződés	<i>föderáció, föderatív, föderalista, föderalizmus, konföderáció</i>	<i>ol. federazione, fr. fédération, an. federation</i>
fons, fontis m	forrás	<i>fontes</i>	<i>ol. fonte, fr. fontaine, an. font</i>
forma,-ae f	alak, forma	<i>formáció, formális, formalitás, formalizmus, formátum, deformál, deformitás, informál, információ, reformáció, reformkor, transzformátor, uniformis, formula</i>	<i>ol. forma, fr. forme, an. form</i>
fortuna,-ae f	szerencse, (jó)sors	<i>Fortes fortuna adiuvat</i>	<i>ol. fortuna, fr. fortune, an. fortune</i>
forum,-i n	fórum, (piac)tér	<i>Forum Romanum</i>	<i>ol. foro, fr. forum</i>
frater, fratris m	fivér, középk.- és újk.(szerzetes) barát	<i>fraternitas fráter</i>	<i>ol. fratello, fr. frère, an. frate, fraternal, n. fraternisieren</i>
frons,-tis f	homlok(zat), arcvonál, arcvonás	<i>front, frontvonal, frontális, frontalitás, konfrontálódik</i>	<i>ol. fronte, fr. front, an. front, in front of</i>
fructus,-us m	gyümölcs	<i>fruktóz, frutti di mare</i>	<i>ol. frutto, fr. fruit, an. fruit n. Frucht</i>
fundamentum,-i n	alap(zat)	<i>fundáció, fundál, fundamentális, fundamentalista, fundamentalizmus</i>	<i>ol. fondamento, fr. fondement, an. fundament</i>
futurum,-i n	jövő idő	<i>futurista, futurizmus, futurisztikus</i>	<i>ol. futuro, fr. futur, an. future, n. Futur</i>
gaudium,-i n	öröm	<i>gaudeamus igitur...</i>	<i>ol. gaudio</i>
gens, gentis f vö. <i>genero</i>	nemzetség, nép	<i>gens humana, nomen gentilicium, genitivus, ius gentium genealógia, generáció, generátor, generál, degenerált, regenerál, génius, genotípus, generális</i>	<i>ol. gente, fr. gens, an. gent, generation</i>
gladius,-i m	kard	<i>gladiátor</i>	<i>ol. gladio, an. gladiate</i>
gloria,-ae f	dicsőség	<i>gloria in excelsis deo; sic transit gloria mundi; ad maiorem Dei gloriam glória, glorifikál</i>	<i>ol. gloria, fr. gloire, an. glory, n. Glorie; mit Glanz und Gloria</i>
gradus,-us m	lépés, lépcső(fok), menet	<i>gradus ad Parnassum grádics, grádiens, graduális, posztgraduális, retrográd</i>	<i>ol. grado, fr. grade, an. grade, n. Grad</i>

gratia,-ae f	hála, köszönet	<i>gratias agere, gratis, exempli gratia</i> <i>gratifikáció, gratuláció, Gráciák</i>	<i>ol. grazia, fr. grâce, an. grace, n. Grazie</i>
grex, gregis m	nyáj	<i>kongregáció, aggregátor</i>	<i>ol. gregge, an. gregarious</i>
gustus,- us m	ízlelés, ízlés	<i>de gustibus non est disputandum</i> <i>gusztus, gusztusos, gusztustalan, gusztál</i>	<i>ol. gusto, fr. goût, an. gustation</i>
haruspex,-icis m	béljós	<i>haruspicium; haruspici</i> <i>haruspex arridet</i>	<i>fr. haruspice</i>
herba,-ae f	fű	<i>herbárium. herbatea</i>	<i>ol. erba, fr. herbe, an. herb</i>
historia,-ae f	történelem, történet	<i>Historia est magistra vitae.</i> <i>história, historizáló, historizmus, historiográfia</i>	<i>ol. storia, fr. histoire, an. story, history</i>
homo,-inis m	ember	<i>homo homini lupus; homo sapiens; homo novus; homo ludens; homunculus; humanitas</i> <i>humán, humánus, humanizmus, humanista</i>	<i>ol. uomo, fr. homme</i>
honestas,-atis f <i>vö. honor, honestus 3</i>	becsület, tisztelet, tekintély	<i>honestas publica; honestatis causa</i> <i>dehonesztáló</i>	<i>ol. onestà, fr. honnêteté, an. honesty, honest</i>
honor,-oris m	tisztelet, megbecsülés, kitüntetés	<i>in honorem; honoris causa (h. c.)</i> <i>honorál, honorárium</i>	<i>ol. onore, fr. honneur, an. honour</i>
hora,-ae f	óra	<i>hora mortis; hora ruit; horae canonicae</i>	<i>ol. ora, fr. heure, an. hour</i>
horror,-oris m	félelem	<i>horror vacui</i> <i>horrorisztikus</i>	<i>ol. orrore, fr. horreur, an. horror</i>
hortus,-i m	kert	<i>hortus botanicus, hortus deliciae</i> <i>hortikultúra</i>	<i>ol. orto</i>
hospes,-itis m	vendég(barát), idegen	<i>hospitál, hospitálás</i>	<i>ol. ospite, fr. hôte, an. hospitality, hospital</i>
hostis,-is m	ellenség		
humanitas,-atis f <i>vö. homo</i>	emberiesség, magasabb rendű műveltség		<i>ol. umanità, fr. humanité, an. humanity, human n. Humanität</i>
humus,-i f	termőtalaj, föld	<i>humusz</i>	
ignis,-is m	tűz	<i>igni et ferro</i>	<i>an. ignition, ignitable</i>
imago,-inis f	kép(más), hasonmás	<i>imágó, imagináció, imaginárius</i>	<i>ol. immagine, fr. image, an. image</i>

imperator,-oris m vö. <i>imperium</i> , <i>impero</i>	hadvezér, fővezér, császár		<i>ol. imperatore</i> , <i>fr. empereur</i> , <i>an. imperial</i> , imperialism n. Imperator
imperium,-i n	parancs, hatalom, birodalom	<i>imperium Romanum</i> <i>impérium</i> , <i>imperiális</i> , <i>imperializmus</i> , <i>imperialista</i>	<i>ol. impero</i> , <i>fr. empire</i>
incola,-ae m vö. <i>colo</i>	lakos		
index, indicis m	ismertető(jel), mutató	<i>index librorum prohibitorum</i> <i>index</i> , <i>indexel</i>	<i>ol. indice</i> , <i>fr. indice</i> , <i>an. index</i> , n. Index, indizieren
industria,-ae f	ipar(kodás), szorgalom	<i>indusztriális</i>	<i>ol. industria</i> , <i>fr. n. industrie</i> , <i>an.</i> industry, n. Industrie
ingenium,-i n	tehetség, képesség, jellem, hajlam	<i>ingeniózus</i>	<i>ol. ingegno</i> , <i>fr. ingéniosité</i> , <i>an.</i> ingenious, genious
initium,-i n	kezdet	<i>iniciálé</i> , <i>iniciáció</i> , <i>iniciatív(a)</i> , <i>iniciátor</i>	<i>ol. inizio</i> , <i>fr. initiale</i> , <i>an. initial</i> , initiation, n. Initiative
inscriptio,-onis f	felirat, cím	<i>Corpus Inscriptionum</i> <i>Latinarum (CIL)</i> <i>inskríbál</i>	<i>ol. iscrizione</i> , <i>fr. inscription</i> , <i>an. inscription</i>
instrumentum,-i n	eszköz	<i>instrumentum vocale</i> , <i>ablativus instrumenti</i> <i>instrumentum</i> , <i>instrumentális</i> , <i>instruál</i>	<i>ol. strumento</i> , <i>fr. instrument</i> , <i>an. instrument</i> n. Instrument
insula,-ae f	sziget	<i>inszuláris írás</i> , <i>inzulin</i> , <i>izolál</i> , <i>izoláció</i>	<i>ol. isola</i> , <i>fr. île</i> , <i>an.</i> insular, isle, island
interpretes,-etis m	tolmács	<i>interpretál</i> , <i>interpretáció</i> , <i>interpretátor</i>	<i>ol. interprete</i> , <i>fr. interprète</i> , <i>an. interpreter</i> , n. Interpretation
intervallum,-i n	(idő)köz, térköz, távolság	<i>lucidum intervallum</i>	<i>ol. intervallo</i> , <i>fr. intervalle</i> , <i>an. interval</i> , n. Intervall
inventor,-oris m vö. <i>invenio</i>	feltaláló	<i>inveniózus</i>	<i>ol. inventore</i> , <i>fr. inventeur</i> , <i>an. inventor</i> , invent
ira,-ae f	harag	<i>sine ira et studio</i> ; <i>dies irae</i>	<i>ol. ira</i> , <i>an. ire</i>
iter, itineris n	út	<i>itinerarium</i>	<i>ol. itinerario</i> , <i>fr. itinéraire</i> , <i>an. itinerary</i>
iudicium,-i n	bíróság, ítélet; plur. igazságszolgáltatás	<i>iudicium</i> , <i>judikál</i> , <i>judikatúra</i>	<i>ol. giudizio</i> , <i>fr. jugement</i>
ius, iuris n	jog	<i>corpus iuris</i> , <i>ius belli</i> , <i>ius</i> <i>gentium</i> , <i>ius civile</i> , <i>ius</i> <i>criminale</i> , <i>ius publicum</i> , <i>ius</i> <i>privatum</i> , <i>de iure</i> , <i>iurisdictio</i> <i>jurátus</i> , <i>jurista</i> , <i>juss</i>	<i>fr. jurisdiction</i> n. Jus, Jura
iustitia,-ae f	igazságosság	<i>Iustitia est regnorum</i> <i>fundamentum.</i>	<i>ol. giustizia</i> , <i>fr. justice</i> , <i>an. justice</i>

iuvenis,-is m	ifjú		<i>ol. giovane, fr. jeune, an. juvenile</i>
iuventus,-utis f	ifjúság, ifjúkor	<i>Iuventus ventus.</i>	<i>ol. gioventù, fr. jeunesse</i>
labor,-oris m <i>vö. laboro</i>	munka, fáradtság	<i>Labor omnia vincit. laboratórium, laboráns, kollaboráns, kollaborál</i>	<i>ol. lavoro, fr. labeur, an. labour, n. Labor(atorium)</i>
lacus,-us m	tó	<i>lakúna</i>	<i>ol. lago, fr. lac, an. lake</i>
lapis,-idis m	kő	<i>lapis lazuli; lapis philosophorum; gutta cavat lapidem; lapidarium</i>	<i>an. lapicide, lapidary</i>
lar, laris m	házi védőisten	<i>lar familiaris; lares et penates, lararium</i>	
lectio,-onis f <i>vö. lego, lector</i>	olvasás, lecke		<i>ol. lezione, fr. leçon n. Lektion</i>
lector,-oris m	olvasó	<i>lectori salutem! lektor, lektorál, lektorátus</i>	<i>ol. lettore, fr. lecteur n. Lektor</i>
legatio,-onis f	követség	<i>legáció</i>	<i>ol. legazione, fr. légation, an. legation, n. Delegation</i>
legatus,-i m	követ, alvezér	<i>legátus</i>	<i>ol. legato, fr. légat n. Legat</i>
legio,-onis f	légió	<i>legionárius</i>	<i>ol. legione, fr. légion, an. legion</i>
lex, legis f	törvény	<i>legális, legalitás, legitim, illegális, illegalitás</i>	<i>ol. legge, fr. lois, an. legal, legality, n. legal</i>
liber, libri m	könyv	<i>homo unius libri; libri Sibyllini; ex libris</i>	<i>ol. libro, fr. livre, an. librarian</i>
liberi,-orum m <i>vö. liber 3</i>	(szabadnak született) gyermekek		
libertas,-atis f <i>vö. liber 3</i>	szabadság	<i>pro patria et libertate</i>	<i>ol. libertà, fr. liberté, an. liberty</i>
lictör,-oris m <i>vö. ligo</i>	lictör, hatósági szolga		
lignum,-i n	fa(hasáb)	<i>lignit</i>	<i>ol. legno, an. ligneous</i>
limes,-itis m	határvonal	<i>limitál, limitáció</i>	<i>ol. limite, fr. limite, an. limit, n. Limit</i>
linea,-ae f	vonal, (leszármazási) ág	<i>lineáris</i>	<i>ol. linea, fr. ligne, n. Linie</i>
lingua,-ae f	nyelv	<i>lingvisztika</i>	<i>ol. lingua, fr. langue, an. language</i>
littera,-ae f	betű; plur. írás, irodalom, tudomány	<i>literátor, literátus, literatúra, alliteráció</i>	<i>ol. lettera, fr. lettre, an. letter, literature, n. Literatur</i>
locus,-i m	hely	<i>locus communis, genius loci, loco citato (l. c.) lokális, lokalizál, lokalizáció, lokátor, lokomotív</i>	<i>ol. luogo, fr. lieu, an. locale, local</i>

ludus,-i m	játék, iskola	<i>ludi circenses, ludi Saeculares, ludi magister, homo ludens</i> <i>illúzió, illuzionista, allúzió</i>	
lupus,-i m / lupa,-ae f	farkas / nőstényfarkas	<i>lupus in fabula; homo homini lupus</i>	<i>ol. lupo, fr. loup</i>
lux, lucis f	fény	<i>lux mundi; fiat lux! lux, luxus, Lucifer, illustris</i>	<i>ol. luce, fr. luxe</i>
lyra,-ae f	lant	<i>Lyra Mundi líra, lírai, lírikus</i>	<i>fr. lyre, an. lyre, lyric, n. Lyrik</i>
machina,-ae f	gép(ezet)	<i>deus ex machina machinál, machináció, masina; mechanika</i>	<i>ol. macchina, fr. machine, an. machine n. Maschine</i>
maecenas,-atis m	a tudományok és művészetek pártfogója	<i>mecénás, mecenatúra</i>	<i>ol. mecenat, fr. mécénat n. Mäzen</i>
magister,-tri m / magistra,-ae f	tanár, mester / tanárnő	<i>ludi magister; magister equitum; usus est optimus magister; historia est magistra vitae</i>	<i>ol. maestro / maestra, fr. maître / maîtresse, n. Meister</i>
magistratus,-us m	hivatal(nok), főtisztviselő	<i>magisztrátus, magisztratúra</i>	<i>ol. magistrato, fr. magistrat, an. magistrate</i>
maiores,-um m <i>vö. magnus 3</i>	ősök	<i>mos maiorum</i>	
malum,-i n <i>vö. malus 3</i>	baj		<i>ol. male, fr. mal, an. malediction</i>
manus,-us f	kéz	<i>manus manum lavat; manu propria; manuscriptum, manipulus, manumissio manuális, manuále, manufaktúra, manipulál, manipuláció, manipulátor</i>	<i>ol. mano, fr. main, an. manual, n. manuell</i>
mare,-is n	tenger	<i>Mare Nostrum akvamarin</i>	<i>ol. mare, fr. mer</i>
maritus,-i m	férj		<i>ol. marito, fr. mari</i>
mater,-tris f	anya	<i>alma mater, Mater Dolorosa matriarchális, matriarchátus, matrica, matrikula, mátrix, matróna</i>	<i>ol. madre, fr. mère, an. mother</i>
materia,-ae f <i>vö. mater</i>	anyag	<i>matéria, materiális, materialista, materializmus</i>	<i>ol. materia, fr. matière, an. material</i>
medicus,-i m	orvos	<i>medice cura te ipsum! medikus, medika, medicina</i>	<i>ol. medico, fr. médecin, an. medic</i>
medium,-i n	közép	<i>mediocritas médium, média, mediális, mediátor, mediévisztika</i>	<i>ol. medio, an. medium</i>
melodia,-ae f	dallam	<i>melódia, melodikus, melodráma</i>	<i>ol. melodia, fr. mélodie, an. melody n. Melodie</i>

membrum,-i n	tag	<i>membrán</i>	<i>ol. membro, fr. membre, an. member</i>
memoria,-ae f <i>vö. memin</i>	emlék(ezet)	<i>damnatio memoriae</i> <i>memória, memoriter,</i> <i>memoár, memorandum,</i> <i>memorizál</i>	<i>ol. memoria, fr. mémoire, an. memory</i>
mens, mentis f	értelem, ész, lélek	<i>mens sana in corpore sano;</i> <i>mens agitat molem</i> <i>mentális, mentál-, mentalitás</i>	<i>ol. mente, fr. mentalité, an. mental</i>
mercator,-oris m	kereskedő	<i>Mercati Traiani</i> <i>merkantilizmus, merkantilista</i>	<i>ol. mercato, fr. marchand</i>
miles,-itis f	katona	<i>miles gloriosus</i> <i>militáns, militáris,</i> <i>militarizáció, militarista,</i> <i>demilitarizált, milícia</i>	<i>ol. milite, an. military</i>
misericordia,-ae f <i>vö. cor, miser 3</i>	könyörület(esség), szájalom		<i>ol. misericordia, fr. miséricorde, an. misericord</i>
modus,-i m	mód, mérték	<i>modus vivendi</i> <i>mód, modul, modulál,</i> <i>modális, modalitás,</i> <i>modifikáció, modem</i>	<i>ol. modo, fr. mode, an. mode</i>
moles,-is f <i>vö. molestus 3</i>	tömeg, súly; gát; fáradtság	<i>tantae molis erat...; mens</i> <i>agitat molem</i> <i>mól, moláris, molekula, móló</i>	<i>ol. mole</i>
mons, montis m	hegy(ség)	<i>Mons Sacer; ultramontánus</i>	<i>ol. monte, fr. mont, an. mount, mountain</i>
monumentum,-i n	emlékjel, emlékmű	<i>monumentum Ancyranum</i> <i>monumentális,</i> <i>monumentális</i>	<i>ol. monumento, fr. monument, an. monument</i>
mora,-ae f	késedelem; időegység	<i>periculum in mora</i> <i>mora, moratórium</i>	<i>ol. mora</i>
morbus,-i m	betegség	<i>morbid, morbiditás</i>	<i>ol. morbo, an. morb</i>
mors, mortis f	halál	<i>Mors certa, hora incerta; post</i> <i>mortem (p.m.)</i> <i>mortalitás, mortifikáció</i>	<i>ol. morte, fr. mort, an. mort, mortal, n. Mord</i>
mos, moris m	szokás, hagyomány, erkölcs	<i>mos maiorum; more solito;</i> <i>ius, fas, mos; o tempora, o</i> <i>mores!</i> <i>móres, morál, morális,</i> <i>moralista, immorális</i>	<i>ol. moralità, fr. moralité, an. moral, n. Moral</i>
mulier,-is f	asszony		<i>ol. moglie, an. muliebrity</i>
multitudo,-inis f <i>vö. multus 3</i>	sokaság		<i>ol. moltitudine, fr. multitude, an. multitude</i>
mundus,-i m	világ	<i>lux mundi</i> <i>mundiál</i>	<i>ol. mondo, fr. monde</i>
natio,-onis f	nemzet, nép	<i>náció, nacionalista,</i> <i>nacionalizmus,</i> <i>internacionálé</i>	<i>ol. nazione, an. nation, fr., n. Nation</i>

natura,-ae f	természet	<i>natura artis magistra; natura non facit saltus</i> <i>natúr, naturális, naturalista, naturalizmus, naturista, denaturál(t)</i>	<i>ol. natura, fr. nature, an. nature</i> <i>n. Natur, natürlich</i>
natus,-i m / nata,-ae f	fiú(született) / lány(született)		<i>ol. nato / nata, fr. né / née</i>
navis,-is f <i>vö. navigo</i>	hajó	<i>corona navalis, nauta, naufragium</i> <i>nautika, asztronauta</i>	<i>ol. nave, fr. navire, an. nave, naval</i>
nepos,-otis mf	unoka		<i>ol. nepote</i>
nomen,-inis n	név	<i>nomen est omen; nomen nescio (N. N.); praenomen; nomen gentilicium; cognomen; nominativus; in nomine</i> <i>nomináció, nominális, binomiális, nómenklatúra</i>	<i>ol. nome, fr. nom, an. name</i>
nox, noctis f	éjszaka	<i>nocturne, noctambulismus</i>	<i>ol. notte, fr. nuit</i>
numerus,-i m	szám	<i>numerus clausus</i> <i>numerikus</i>	<i>ol. numero, fr. numéro, an. number</i>
nuntius,-i m	hírnök	<i>nuncius</i>	<i>ol. nunzio</i>
occasio,-onis f	alkalom	<i>Occasio facit furem.</i>	<i>ol. occasione, an. occasion, fr. occasion</i>
oculus,-i m	szem	<i>oculum pro oculo</i> <i>okuláré, okuláris</i>	<i>ol. occhio, fr. oeil</i>
officium,-i n	kötelesség, tisztség	<i>officium sanctum</i>	<i>ol. ufficio, fr. office, an. office</i>
omen,-inis n	előjel	<i>nomen est omen</i> <i>ómen, ominózus</i>	
oppidum,-i n	város		<i>an. oppidan</i>
opus,-eris n	mű, munka	<i>opus citatum (op. cit.); opera omnia</i> <i>operáció, operál, operatív, operátor, operatőr</i>	<i>ol. opera, fr. opéra</i> <i>n. Opus</i>
oraculum,-i n	jóslat		<i>ol. oracolo, fr. oracle, an. oracle</i>
oratio,-nis f <i>vö. os, oro</i>	szónoklat, beszéd	<i>oráció, orátor, oratórium</i>	<i>ol. orazione, fr. orateur, an. oration</i>
orbis,-is m	kör, kerekesség	<i>Urbi et orbi; orbis terrarum; orbis pictus</i> <i>orbitális</i>	<i>ol. orbe, fr. orbite</i>
ordo,-inis m <i>vö. ordino</i>	rend, sor	<i>ordo senatorius; ordo equester</i> <i>ordó, ordináció, ordinál, ordináré, ordináta</i>	<i>ol. ordine, fr. ordre, an. order</i>
origo,-inis f	eredet, származás	<i>origó, originális, originalitás</i>	<i>ol. origine, fr. origine, an. origin</i>

ornatus,-us m vö. <i>orno</i>	dísz(ruha)	<i>ornátus</i>	<i>ol. ornamento, fr. ornament, an. ornature</i>
os, oris n vö. <i>oratio, oro</i>	száj, arc, tekintet	<i>orákulum, orális</i>	
os, ossis n	csont	<i>sero venientibus ossa osszárium</i>	<i>ol. osso, fr. os</i>
ovum,-i n	tojás	<i>ab ovo ovális, ov-, ovipara, oviraptor</i>	<i>ol. uovo, fr. oeuf</i>
pactum,-i n vö. <i>pax</i>	megegyezés, egyezség	<i>paktum, paktál</i>	<i>ol. patto, fr. pacte, an. pact</i>
panis,-is m	kenyér	<i>panem et circenses!; fiat panis!</i>	<i>ol. pane, fr. pain</i>
parens,-entis mf	szülő		<i>ol. parente, fr. parent, an. parent</i>
pars, partis f	rész; fél	<i>audiatur et altera pars!; partitivus; participium; pars pro toto; Partium participál, partikula, partikuláris, partikularizáció, parciális, parcella, partitúra, partner, párt</i>	<i>ol. parte, fr. part, an. part</i>
passio,-onis f	szenvedés	<i>passió, passzió, passzív, passzivitás, passzívum</i>	<i>ol. passione, fr. passion, an. passion</i>
pastor,-oris m	pásztor	<i>pasztorál</i>	<i>ol. pastore, fr. pasteur, an. pastor, pastoral</i>
pater, patris m	apa, atya	<i>pater familias; pater patriae; patria potestas; pater noster páter, paternalizmus, páternoszter, patriarchális, patriarchátus, patrícius, patrimonialis, patrimonium, patrisztika, patrológia</i>	<i>ol. padre, fr. père, an. father</i>
patria,-ae f	haza	<i>pro patria et libertate patrióta, patriotizmus</i>	<i>ol. patria, fr. patrie, an. patrial, patriot, n. Patriot</i>
patricius,-i m	patrícius, nemes	vö. pater	<i>ol. patrizio</i>
patronus,-i m vö. <i>pater</i>	pártfogó, gyám	<i>patrónus, patróna, patronál, Patrona Hungariae</i>	<i>ol. patrono, fr. patron, an. patron</i>
pax, pacis f	béke	<i>pax romana; pax vobiscum, requiescat in pace; si vis pacem, para bellum pacifikál, pacifikáció, pacifikus, pacifista, pacifizmus, paktum</i>	<i>ol. pace, fr. paix, an. peace, n. Pazifist</i>
pecunia,-ae f	pénz	<i>pecunia non olet; pecunia regit mundum</i>	

penates,-(i)um m	házi istenek	<i>Lares et Penates</i>	
pensum,-i n	feladat	<i>penzum</i>	<i>ol. penso</i>
periculum,-i n	veszély, veszedelem, kockázat	<i>periculum in mora</i>	<i>ol. pericolo, fr. péril</i>
persona,-ae f	álarc, szerep, személy	<i>persona grata; persona non grata</i> <i>perszóna, perszonális, perszonálunió, perszonifikáció</i>	<i>ol. persona, fr. personne, an. person</i>
pes, pedis m	láb; versláb	<i>pedites</i> <i>expedició, pedál, pedikúr</i>	<i>ol. pede, fr. pied</i>
philosophus,-i m	filozófus, bölcs	<i>barba non facit philosophum; si tacuisses, philosophus mansisses</i>	<i>ol. filosofo, fr. philosophe, an. philosopher n. Philosoph</i>
pietas,-atis f <i>vö. pius 3</i>	kegyesség, kegyelet, (vallásos) tisztelet	<i>pietista, pietizmus</i>	<i>ol. pietà, fr. piété, an. piety</i>
plebeius,-i m <i>vö. plebs</i>	plebejus		<i>ol. plebeo, fr. plébicien</i>
plebs, plebis f	(köz)nép	<i>plebiscitum</i>	<i>ol. plebe, fr. plèbe</i>
poeta,-ae m	költő	<i>poeta doctus; poeta laureatus</i> <i>poéta, poétika, poézis</i>	<i>ol. poeta, fr. poète, an. poet, n. Poet</i>
polus,-i m	sark(pont), ég(boltozat)	<i>pólus, poláris, polarizáció, polár-</i>	<i>ol. polo, fr. pôle, an. pole</i>
pondus,-eris n	súly, teher	<i>sub pondere crescit palma</i> <i>pond, ponderál, ponderáció</i>	<i>ol. pondo, fr. poids</i>
pons, pontis m	híd	<i>pons asinorum; pontifex</i>	<i>ol. ponte, fr. pont</i>
populus,-i m	nép	<i>senatus populusque Romanus (SPQR)</i> <i>populáció, populáris, popularizál, pop</i>	<i>ol. popolo, fr. peuple, an. people</i>
porta,-ae f	kapu, ajtó	<i>Hannibal ante portas</i> <i>porta, portál, opportunist</i>	<i>ol. porta, fr. porte n. Portal</i>
porticus,-us f	oszlopcsarnok	<i>portikusz</i>	<i>ol. ortico, fr. portique</i>
potestas,-atis f	hatalom, erő	<i>patria potestas; potentia; possessio</i>	<i>ol. potestà</i>
praeceptor,-oris m	oktató, tanító	<i>preceptor, preceptum</i>	<i>ol. precettore, fr. précepteur</i>
praeda,-ae f	zsákmány	<i>préda</i>	<i>ol. preda</i>
praefectus,-i m	parancsnok, felügyelő	<i>praefectus Urbi, praefectus praetorii</i> <i>prefektus, prefektúra</i>	<i>ol. prefetto, fr. préfet, an. prefect</i>

praemium,-i n	jutalom	<i>prémium, premizál</i>	<i>ol. premio, an. premium</i>
praenomen,-inis n	előnév		<i>ol. prenome, fr. prénom</i>
praetor,-oris m	praetor, elöljáró	<i>pretoriánus</i>	
princeps,-ipis m	legelső ember, vezető, fejedelem, császár	<i>princeps senatus; principatus</i>	<i>ol. principe, fr. prince, an. prince, n. Prinz</i>
principium,-i n	kezdet	<i>omne principium difficile; in principio</i>	<i>ol. principio</i>
professor,-oris m	tanár	<i>professzor, professzió, professzionális</i>	<i>ol. professore, fr. professeur, an. professor, n. Professor</i>
proverbium,-i n	közmondás		<i>ol. proverbio, fr. proverbe, an. proverb, n. Proverb</i>
provincia,-ae f	provincia, tartomány	<i>provinciális, provincializmus</i>	<i>ol. provincia, fr. province, an. province, n. Provinz</i>
puer,-i m / puella,-ae f	fiú / lány		
quaestor,-oris m	quaestor (pénzügyi tisztviselő)	<i>quaestura</i>	
radius,-i m	sugár, (rajzoló v. író) vessző	<i>rádiusz, radiális, radián, radiátor, rádium, radio-, rádió</i>	<i>ol. raggio, an. radial, ray</i>
ratio,-onis f	számítás, megfontolás, értelem	<i>Ratio Educationis; ultima ratio ráció, racionális, racionalizmus</i>	<i>ol. ragione, fr. raison, an. ratio, rational</i>
regina,-ae f	királynő, királyné		<i>ol. regina, fr. reine</i>
regio,-onis f	vidék, táj	<i>cuius regio, eius religio régió, regionális</i>	<i>ol. regione, fr. région, an. region</i>
regnum,-i n vö. rego	királyság, uralom, ország, birodalom	<i>Regnum Marianum, interregnum</i>	<i>ol. regno, fr. règne</i>
regula,-ae f vö. rego	szabály(zat); vonalzó	<i>regula, reguláris, megreguláz</i>	<i>ol. regola, fr. règle, an. regular</i>
religio,-nis f	vallás	<i>cuius regio, eius religio</i>	<i>ol. religione, fr. religion, an. religion</i>
repetitio,-onis f	ismétlés	<i>repetitio est mater studiorum repetitor, korrepetitor, repeta, repetál</i>	<i>ol. ripetizione, fr. répétition, an. repetition</i>
requies,-etis f	nyugalom, pihenés	<i>requiescat in pace (R.I.P.), requiem</i>	<i>ol. requie</i>
res, rei f	dolog, ügy; állam	<i>res publica, res gestae republikánus, réális, realitás</i>	<i>ol. Repubblica n. Republik</i>

rex, regis m vö. <i>rego, regius</i>	király	<i>qualis rex, talis grex; vinum regum, rex vinorum; regina; regnum; regia; regia civitas regále, régens</i>	<i>ol. re, fr. roi</i>
rota,-ae f	kerék, henger	<i>rotáció, rotációs gép, rotor, rotunda</i>	<i>ol. ruota, fr. roue</i>
sacerdos,-otis mf vö. <i>sacer</i>	pap(nő)		<i>ol. sacerdote, fr. sacerdoce</i>
sacrificium,-i n vö. <i>sacer</i>	áldozat(i cselekmény)		<i>ol. sacrificio, fr. sacrifice, an. sacrifice</i>
saeculum,-i n	korszak, század, nemzedék	<i>ludi saeculares; in saecula saeculorum</i> <i>szekularizáció</i>	<i>ol. secolo, fr. siècle</i>
salus,-utis f vö. <i>saluto</i>	üdv, jólét; üdvözet	<i>salus publica; salus populi suprema lex; salus rei publicae; salutatio</i> <i>szalutál</i>	<i>ol. salute, fr. salut</i>
sanctio,-nis f	(ünnepélyes) rendelet	<i>Pragmatica Sanctio</i> <i>szankció, szankcionál</i>	<i>ol. sanzione, fr. sanction, an. sanction</i>
schola,-ae f	iskola	<i>non scholae, sed vitae discimus</i> <i>skolasztika</i>	<i>ol. scuola, fr. école, an. school</i> n. Schule
scientia,-ae f vö. <i>scio</i>	tudomány, ismeret	<i>szcientizmus, szcientológia, sci-fi</i>	<i>ol. scienza, fr. science, an. science</i>
scriba,-ae m vö. <i>scribo</i>	írnok		<i>an. scribe</i>
scriptor,-oris m vö. <i>scribo</i>	író	<i>scriptorium</i>	<i>ol. scrittore, fr. écrivain</i>
scriptum,-i n vö. <i>scribo</i>	írás, irat	<i>verba volant, scripta manent; postscriptum (p. s.)</i>	<i>ol. scritto, fr. écriture</i>
sella,-ae f	szék	<i>sella curulis</i>	
senator,-oris m vö. <i>senex</i>	senator (a senatus tagja)	<i>ordo senatorius; szenátor</i>	<i>ol. senatore, fr. sénateur</i> n. Senator
senatus,-us m vö. <i>senex</i>	senatus, államtanács	<i>senatus populusque Romanus (SPQR); senatus consultum</i> <i>szenátus</i>	<i>ol. senato, fr. sénat, an. senate</i> n. Senat
sensus,-us m vö. <i>sentio</i>	érzés, érzelem; gondolat	<i>szenzitív, szenzuális, szenzáció, konszenzus</i>	<i>ol. senso, fr. sens, an. sense</i>
sententia,-ae f vö. <i>sentio</i>	gondolat, mondat, vélemény; szállóige	<i>szentencia, szentenciózus</i>	<i>ol. sentenza, fr. sentence, an. sentence</i> n. Sentenz
sepulcrum,-i n	sír(domb v. -emlék)	<i>Sermo super sepulchrum</i> <i>szepulkrális</i>	<i>ol. sepolcro, fr. sépulcre, an. sepulchre</i>

servus,-i m / serva,-ae f	rabszolga/rabszolganő	<i>servus humillimus; servus servorum Dei szervusz, szervilis, szervilizmus</i>	<i>ol. servo, fr. serf, servant, an. servant</i>
sidus,-eris n	csillag(zat)	<i>sziderikus</i>	
signum,-i n	jel(szó), jelvény	<i>signifer szignó, szignál, szignifikáns</i>	<i>ol. segno, fr. signe, an. sign, n. Signatur</i>
silentium,-i n	csend, hallgatás	<i>szilencium</i>	<i>ol. silenzio, fr. silence, an. silence</i>
situs,-us m	helyzet, fekvés	<i>in situ szituáció, szituál</i>	<i>ol. sito, fr. site, an. site</i>
societas,-atis f	szövetség, közösség	<i>leonina societas; Societas Jesu (S.J.)</i>	<i>ol. società, fr. société, an. society</i>
socius,-i n	társ, szövetséges	<i>szociális, szocialista, szociál- szocializáció, szocio-</i>	<i>ol. socio n. sozial</i>
sol,-is m	nap (égitest)	<i>sol lucet omnibus szoláris, szolárium</i>	<i>ol. sole, fr. soleil, an. solar</i>
somnium,-i n	álom, alvás	<i>insomnia szomnambul, szomnambulizmus, szomnifera</i>	<i>ol. sogno, fr. sommeil</i>
soror,-oris f	nővér, lánytestvér; <i>középk. és újk. szerzetesnő, apáca</i>		<i>ol. sorella, fr. soeur n. Schwester</i>
sors, sortis f	sors, szerencse	<i>sors bona, nihil aliud sors</i>	<i>ol. sorte, fr. sort</i>
spectaculum,-i n vö. specto	látványosság		<i>ol. spettacolo, fr. spectacle, an. spectacle, n. Spektakel</i>
spes, spei f	remény		<i>ol. speranza, fr. espoir</i>
spiritus,-us m	lehelet, lélek	<i>Spiritus Sanctus; spiritus rector; Spiritus Mundi spiritusz, spirituális, spirituálé, spiritiszta</i>	<i>ol. spirito, fr. esprit, an. spirit</i>
status,-us m vö. sto	állás, állapot, helyzet	<i>status quo; tatus idem; status in statu státusz, statisztika</i>	<i>ol. stato, fr. état, an. state</i>
stilus,-i m	íróvessző	<i>stílus, stilizál, stíláris, stilisztika</i>	<i>ol. stilo, fr. style, an. style, n. Stil</i>
stipendium,-i n	zsold	<i>stipendium</i>	<i>ol. stipendio, fr. stipendaire, an. stipend, n. Stipendium</i>
studium,-i n	törekvés, buzgalom, tanulmány, tudás	<i>repetitio est mater studiorum; sine ira et studio stúdium, stúdió, studíroz</i>	<i>ol. studio, fr. étude, an. studies, n. Studium</i>
summa,-ae f vö. summus 3	összeg, összesség, tartam	<i>summa summarum; summarium summa, summáz</i>	<i>ol. somma, fr. somme, an. sum, n. Summe</i>

supplicium,-i n	könyörgés, büntetés, gyötrelém	<i>szuplikáció</i>	<i>ol. supplizio, fr. supplice, an. supplication</i>
tabula,-ae f	tábla, térkép	<i>tabula rasa, tablinum, tabularium, taberna</i> <i>tábla, tabella, tabló, tabletta, tabernákulum, taverna, tabulátor</i>	<i>ol. tavola, fr. table, an. table, n. Tafel</i>
tellus,-uris f	föld	<i>Saturnia tellus</i> <i>tellurikus, tellúr</i>	
templum,-i n	templom, szentély	<i>templom, templárius</i>	<i>ol. tempio, fr. temple, an. temple</i>
tempus,-oris n	idő	<i>o tempora, o mores; tempora mutantur; tempus fugit</i> <i>tempó, temporális</i>	<i>ol. tempo, fr. temps</i>
terminus,-i m	határ(kő), vég	<i>terminus ad quem; terminus ante quem; terminus technicus</i> <i>terminus, terminál, terminátor, terminológia</i>	<i>ol. termine, fr. terme n. Termin</i>
terra,-ae f	(száraz)föld, terület	<i>terra incognita; Terra Mater; terra sigillata; sit tibi terra levis</i> <i>terrakotta, terrárium, terrénum, terasz, territórium, territoriális</i>	<i>ol. terra, fr. terre, an. territory, n. Territorium</i>
terror,-oris m	rémület	<i>terror, terrorista, terrorizál</i>	<i>ol. terrore, fr. terreur, an. terror</i>
testis,-is mf	tanú	<i>unus testis, nullus testis; testimonium, testamentum</i> <i>testál, testáció, ótestamentum, újtestamentum</i>	<i>ol. teste, an. test</i>
theatrum,-i n	színház	<i>teátrum, teátrális, teátrista, amfiteátrum</i>	<i>ol. teatro, fr. théâtre, an. theatre, n. Theater</i>
titulus,-i m	felirat, cím	<i>titulus sine vitulo, titulus bibendi; pleno titulo (p.t.); sub titulo</i> <i>titulus, titulál</i>	<i>ol. titolo, fr. titre, an. title, n. Titel</i>
toga,-ae f	tóga (római öltözet)	<i>toga praetextata; toga virilis</i>	
tribunal,-alis n	emelvény	<i>tribün</i>	<i>ol. tribunale, fr. tribunal</i>
tribus,-us f <i>vö. tribuo</i>	választókerület	<i>comitia tributa; tribunus militum; tribunus plebis</i>	<i>ol. tribù, fr. tribu</i>
triumphus,-us m	diadalmenet	<i>triumfus, triumfál, triumfátor</i>	<i>ol. trionfo, fr. triomphe, an. triumph</i>
tumultus,-us m	lárma, zűrzavar	<i>tumultus</i>	<i>ol. tumulto, fr. tumulte, an. tumult</i>
tunica,-ae f	tunika (ingszerű alsóruha)	<i>tunika</i>	<i>fr. tunique</i>

turba,-ae f	tömeg, zavar(gás)	<i>turbulencia, turbina, turbó</i>	<i>ol. turba</i>
umbra,-ae f	árnyék	<i>pulvis et umbra sumus; umbrella, umbrofil (növény)</i>	<i>ol. ombra, fr. ombre</i>
unda,-ae f	hullám, hab; víz	<i>redundancia, redundans</i>	<i>ol. onda, fr. onde</i>
universitas,-atis f vö. <i>universus</i> 3	egyetem		<i>ol. università, fr. université, an. university, n. Universität</i>
urbs,urbis f	város	<i>urbi et orbi; urbs aeterna; pro urbe urbánus, urbanisztika, urbanizáció</i>	<i>an. urban</i>
urna,-ae f	vizeskorsó, edény, urna	<i>urna</i>	<i>ol. urna, fr. urne, an. urn</i>
uxor,-oris f	feleség		
vates,-is m	jövendőmondó, látnok költő	<i>vátesz</i>	<i>ol. vate</i>
venia,-ae f	kegy(elem), engedély	<i>sit venia verbo</i>	
ventus,-i m	szél	<i>ventillátor, ventilláció</i>	<i>ol. vento, fr. vent</i>
verbum,-i n	szó, ige	<i>verba volant, scripta manent; verbi causa verbális, verbalizmus</i>	<i>ol. verbo, fr. verbe, an. verb, n. Verb</i>
veritas,-atis f vö. <i>verus</i> 3	igazság	<i>veritas vincit; in vino veritas verifikáció, verizmus</i>	<i>ol. verità, fr. vérité, an. verity</i>
via,-ae f	út	<i>via crucis; via dolorosa; trivium; quadrivium viadukt, triviális</i>	<i>ol. via</i>
victor,-oris m	győztes, győző		<i>ol. vittorioso, fr. victorieux</i>
victoria,-ae f	győzelem		<i>ol. vittoria, fr. victoire, an. victory</i>
vilicus,-i m/ vilica,-ae f	majoros, gazda/gazdasszony		
villa,-ae f	major, mezei lak, nyaraló	<i>villa rustica; villa urbana villa</i>	<i>ol. villa</i>
vinum,-i n	bor	<i>vinum regum, rex vinorum; in vino veritas</i>	<i>ol. vino, fr. vin, an. wine, n. Wein</i>
vir,-i m	férfi	<i>duumviri; triumviri; toga virilis; virtus virilitás, triumvirátus</i>	
virgo,-inis f	leány, szűz, hajadon	<i>virgines Vestales; Virgo virginál</i>	<i>ol. vergine, an. virgin</i>
virtus,-utis f vö. <i>vir</i>	erény, vitézség	<i>virtus post nummos virtus, virtuóz</i>	<i>ol. virtù, fr. vertu, an. virtue</i>

vis, plur. vires,-ium f	erő(szak), haderő	<i>viribus unitis; vis maior; vis vitalis; vi victa vis</i>	
vita,-ae f	élet	<i>ars longa, vita brevis; historia est magistra vitae; vitam et sanguinem vitalis, vitalitás, vitamin</i>	<i>ol. vita, fr. vie</i>
voluntas,-atis f	akarat	<i>ut desint vires, tamen est laudanda voluntas voluntarista, voluntarizmus</i>	<i>ol. volontà, fr. volonté, an. voluntary</i>
votum,-i n	fogadalom, fogadalmi ajándék; óhaj, ima	<i>votum solvit; votum separatum; ex voto vótív ajándék</i>	<i>ol. voto, fr. vote, an. vote</i>
vox, vocis f vö. voco	hang, szó	<i>vox populi, vox dei; vox humana; vox clamantis in deserto vokál, vokális</i>	<i>ol. voce, fr. voix, an. voice</i>
vulgus,-i n	tömeg, sokaság	<i>odi profanum vulgus; vulgo; Vulgata vulgáris, vulgarizmus</i>	<i>an. vulgarity, vulgar, n. vulgarisch</i>

ADJECTIVA - MELLÉKNEVEK

acer, acris, acre	éles, kemény, kegyetlen, ádáz		<i>ol. acre, fr. aigu</i>
aequus 3	egyenlő, arányos	<i>ekvátor, ekvinokcium, ekvilibrium, ekvivalens, adekvát</i>	<i>ol. equo, fr. égal, an. equal</i>
aeternus 3	örök	<i>urbs aeterna; in aeternum</i>	<i>ol. eterno, fr. éternel, an. eternal</i>
agrestis 2 vö. ager	mezei, falusi		<i>ol./ fr. agreste, an. agrestic</i>
albus 3	fehér	<i>album, albumin, albinó</i>	
alienus 3	másé, idegen	<i>alieni iuris; alienatio</i>	<i>ol. alieno, an. alien</i>
alius, alia, aliud	más, többi	<i>alias; inter alia; sors bona, nihil aliud</i>	
almus 3 vö. alo, alimentatio	tápláló, étető	<i>alma mater</i>	<i>ol. almo</i>
alter,-a,-um	más(od)ik; egyik	<i>audiatur et altera pars alteregó, alternatív</i>	<i>ol. altro, fr. autre</i>
altus 3	magas, mély	<i>citius, altius, fortius alt, altiméter</i>	<i>ol. alto, fr. haut</i>
amplus 3	tágas, nagy; tekintélyes	<i>amplifikál, amplitúdó</i>	<i>ol. ampio, fr. ample, an. ample</i>

antiquus 3	régi, hajdani, ókori	<i>antik, antikvitás, antikvárium, antikva</i>	<i>ol. antico, fr. antique, an. antique</i>
apertus 3	nyílt, nyitott	<i>áperte, aperitif</i>	<i>ol. aperto</i>
aptus 3	illő, alkalmas	<i>adaptáció, adapter, adeptus</i>	<i>fr. apte, an. apt</i>
asper, -a, -um	érdes, durva, rögös	<i>per aspera ad astra</i>	<i>ol. aspro</i>
ater, atra, atrum	fekete, sötét, szomorú, gyászos	<i>átrium</i>	<i>ol. atro</i>
atrox (-ocis)	szörnyű, vad, heves	<i>atrocitás</i>	<i>ol./fr. atroce, an. atrocious</i>
aureus 3	aranyos, arany	<i>aurea aetas; aurea mediocritas, aurea sectio</i>	<i>ol. aureo, fr. d'or, an. aureate</i>
barbarus 3	barbár, műveletlen; idegen	<i>barbarizmus</i>	<i>ol. barbaro, fr. barbare, an. barbarian, barbaric</i>
beatus 3	boldog	<i>beatae memoriae (b.m.); beati pauperes spiritu; beati possidentes</i> <i>Beáta</i>	<i>ol. beato, an. beatific</i>
benignus 3	jóságos, jóindulatú		<i>ol. benigno, fr. bénin, an. benign</i>
bonus 3 <i>kf. melior, melius</i> <i>ff. optimus 3</i>	jó, derék	<i>bona; bonis avibus; bono publico datum (B.P.D.); bona fide; nota bene; bene meritus; cui bono; Iovi Optimo Maximo(I.O.M.)</i> <i>bónusz, beneficium, melioráció, optimata, optimális, optimizmus</i>	<i>ol. buono, migliore, ottimo, fr. bon, meilleur, an. meliorative, optimal</i>
brevis 2	rövid	<i>ars longa, vita brevis; brevi manu (b.m.)</i> <i>breviárium</i>	<i>ol. breve, fr. bref</i> <i>n. Abbreviatur</i>
carus 3	kedves, drága	<i>carissime, caritas</i> <i>karitatív</i>	<i>ol. caro, fr. cher</i>
caldus v. calidus 3	meleg, forró	<i>caldarium</i>	<i>ol. caldo, fr. chaud</i>
celeber, -bris, -bre	népes, ünnepi	<i>celebrál</i>	<i>ol. celebre, fr. célèbre, an. celebrate</i>
celer, -is, -e	gyors	<i>bis dat, qui dat celeriter</i>	<i>ol. celere, an. celerity</i>
certus 3	biztos, megbízható	<i>certifikál</i>	<i>ol. certo, fr. certain, an. certain</i>
ceterus 3	többi, egyéb	<i>et cetera (etc.)</i>	<i>an. etc.</i>
circensis 2	cirkuszi	<i>ludi circenses</i>	
citus 3	gyors	<i>bis dat, qui cito dat; citius, altius, fortius</i>	
civilis 2 <i>vö. civis</i>	polgári	<i>bellum civile; corpus iuris civilis</i> <i>civil-</i>	<i>ol. civile, fr. civil, an. civil, n. zivil</i>
clarus 3	ragyogó, világos, híres	<i>clara pacta, boni amici deklarál; Klára</i>	<i>ol. chiaro, fr. clair, an. clear</i>

communis 2	közös	<i>communis opinio</i> <i>kommün, kommunizmus,</i> <i>kommuna</i>	<i>ol. comune, fr. commun, an. common</i>
crudelis 2	kegyetlen		<i>ol. crudele, fr. cruel, an. cruel</i>
curulis 2	kocsit használó; főhivatalnokot illető	<i>sella curulis</i>	
dexter, dextra, dextrum	jobb (oldali)		<i>ol. destra, an. dextral</i>
difficilis 2	nehéz		<i>ol./fr. difficile, an. difficult, difficile</i>
dignus 3	méltó, érdemes		<i>ol. degno, fr. digne, an. dignified</i>
dissimilis 2	nem hasonló, különböző	<i>disszimiláció</i>	<i>ol. dissimile, an. dissimilar</i>
diversus 3 <i>vö. verto</i>	különböző, ellentétes	<i>divertimento, diverzió</i>	<i>ol. diverso, fr. divers, an. diverse</i>
divus 3	isten	<i>divus Claudius, divinatio</i>	<i>ol. divo, divino, fr. divin, an. divine</i>
doctus 3 <i>vö. doceo</i>	tanult, művelt	<i>poeta doctus; doctor honoris causa; philosophiae doctor (PhD); docta ignorantia</i> <i>doktor, doktorátus</i>	<i>ol. dotto, fr. docte</i>
dolorosus 3	fájdalmas	<i>mater dolorosa; via dolorosa</i>	<i>ol. doloroso, fr. douloureux, an. dolorous</i>
domesticus 3 <i>vö. domus</i>	házi, otthonos	<i>domesztikáció</i>	<i>ol. domestico, fr. domestique, an. domestic</i>
dulcis 2	édes, kedves, kellemes	<i>dulce et decorum est pro patria mori; in dulci júbilo; Dulcinea</i>	<i>ol. dolce, fr. doux, an. dulcet</i>
equester, -tris, -e v. equestris 2	lovassági, lovagi	<i>ordo equester</i>	<i>ol. equestre, fr. équestre, an. equestrian</i>
externus 3 v. exterus 3	külső, külföldi		<i>ol. estero, fr. externe, an. external</i>
extremus 3	(leg)végső, utolsó	<i>in extremis</i> <i>extrém, extremitás</i>	<i>ol. estremo, fr. extrême, an. extreme, n. extrem</i>
facilis 2	könnyű, könnyed		<i>ol./fr. facile, an. facile</i>
falsus 3	hamis, ál	<i>fals, falzifikáció</i>	<i>ol. falso, fr. faux, an. false, n. falsifizieren</i>
familiaris 2 <i>vö. familia</i>	családi, háznépi	<i>lar familiaris</i> <i>familiáris</i>	<i>ol. familiare, fr. familial, an. familiar n. familiär</i>
felix (-icis)	szerencsés, kedvező	<i>felicitas; Arabia felix; Felix</i>	<i>ol. felice</i>
festus 3 <i>vö. festum</i>	ünnepi	<i>dies festus</i>	<i>ol. festivo, an. festal</i>

flavus 3	aransárga, szóke	<i>flava Tiberis; Flavius</i>	<i>ol. flavo, an. flavescens</i>
formosus 3 <i>vö. forma</i>	szép (termetű)		<i>ol. formato</i>
fortis 2	bátor, vitéz, hős	<i>fortes fortuna adiuvat; citius, altius, fortius</i> <i>fortifikáció</i>	<i>ol. forte, fr. fort, an. fortify</i>
fragilis 2	törékeny	<i>fragmentum</i>	<i>ol./fr./an. fragile</i>
frigidus 3	hideg	<i>frigidarium</i> <i>frigiditás, frigid, fridsider</i>	<i>ol. frigido, fr. froid, frigide, an. frigid</i>
geminus 3	iker, kettős	<i>Gemini</i> <i>gemináció</i>	<i>ol. gemello, fr. jumeau, an. geminate</i>
grandis 2	nagy, hatalmas, jelentős	<i>grandiózus</i>	<i>ol. grande, fr. grand, an. grand</i>
gratus 3	kedves, szívesen látott; hálás	<i>persona non grata</i> <i>grátisz, gratifikáció</i>	<i>ol. grato, fr. gracieux, an. grateful</i>
gravis 2	nehéz, súlyos, beteg; tekintélyes	<i>gravitáció</i>	<i>ol./fr./an. grave</i>
hibernus 3	téli, zord	<i>Hibernia</i> <i>hibernál, hibernáció</i>	<i>fr. hivernal, an. hibernal</i>
honestus 3 <i>vö. honestas, honor</i>	tisztességes, tiszteletre méltó	<i>honesto loco ortus</i>	<i>ol. onesto, fr. honnête, an. honest</i>
horribilis 2 <i>vö. horror</i>	borzasztó, irtózatós	<i>horribile dictu; horribile visu</i> <i>horribilis</i>	<i>ol. orribile, fr./an. horrible</i>
humanus 3	emberi, emberséges; művelt	<i>errare humanum est; humanitas; humaniora studia</i> <i>humánus, humán, humanista, humanizmus</i>	<i>ol. umano, fr. humain, an. human</i>
humilis 2	alacsony; alázatos	<i>servus humillimus; humillime</i>	<i>ol. umile, fr. humble, an. humiliate</i>
illustris 2	világos, tiszta, ragyogó, kiváló; híres	<i>vir illustris; illustrissime; illustri loco natus</i> <i>illusztris, illusztráció, illusztrál, illusztrátor</i>	<i>ol. illustre, fr. illustre, an. illustrative</i>
imbecillis 2	erőtlen, gyenge	<i>imbecillis, imbecillitás</i>	<i>ol. imbecille, fr. imbécile, an. imbecile</i>
immortalis 2	halhatatlan		<i>ol. immortale, fr. immortel, an. immortal</i>
impius 3	kegyetlen, kegyeletsértő		<i>ol. impietoso, fr. impie, an. impious</i>
infans,-antis	nem beszélő, néma; gyermekes	<i>dolor infandum infáns(nő), infantilis, infantilizmus</i>	<i>ol. infantile, fr./an. infantile</i>

infer(n)us 3	alsó, alvilági	<i>Inferi infernalis, infernó</i>	<i>ol. infero, fr. infernal, inférier, an. infernal</i>
insignis 2 <i>vö. signum</i>	kitűnő, jeles	<i>insignia imperii</i>	<i>ol. / fr. insigne</i>
integer, -gra, -grum	ép, sértetlen	<i>de integro; restitutio in integrum integritás, integráció, integrál</i>	<i>ol. integro, fr. intégral, an. integral n. Integrität</i>
latus 3	széles	<i>latifundium, latitudo</i>	<i>ol. lato</i>
levis 2	könnyű, vékony, jelentéktelen	<i>sit tibi terra levis; Musa levis levitáció</i>	
liber, -a, -um	szabad	<i>septem artes liberales; Liber; libertinus; arbitrium liberum liberalis, liberalizmus, liberalizáció, libertinizmus</i>	<i>ol. libero, fr. libre, an. liberal</i>
liquidus 3	folyékony, híg, tiszta	<i>likvid, likviditás, likvidál, likvidátor</i>	<i>ol. liquido, fr. liquide, an. liquid</i>
longus 3	hosszú	<i>ars longa, vita brevis; longitudo longitudinális, prolongál</i>	<i>ol. lungo, fr./an. long</i>
magnus 3 <i>kf. maior, maius ff. maximus 3</i>	nagy	<i>Magna Charta; Magna Graecia; Magna Hungaria; Circus Maximus; more maiorum, maior domus mágnás, major, május, majuszkula, maxima, maximum, maximális, maximalista, maximalizál</i>	<i>ol. maggiore, massimo, an. major, maximal</i>
malus 3 <i>kf. peior, peius ff. pessimus 3</i>	rossz	<i>male parva male dilabuntur; malum malo proximum; malum necessarium; mala fide maliciózus, pejoratív, pesszimizmus, pesszimizista</i>	<i>ol. peggiore, pessimo, fr. mal, pire, an. pejorative, pessimist</i>
mirabilis 2	csodálatos	<i>mirabile visu; mirabilia</i>	<i>ol. mirabile, fr. merveilleux</i>
miser, -a, -um	szerencsétlen	<i>heu, me miserum; misericordia</i>	<i>ol. misero, fr. miserable, an. miserable</i>
molestus 3 <i>vö. moles</i>	terhes, nehéz, kellemetlen	<i>molesztál</i>	<i>ol. molesto</i>
mortalis 2 <i>vö. mors</i>	halandó	<i>mortalia facta peribunt</i>	<i>ol. mortale, fr. mortel, an. mortal</i>
mortuus 3 <i>vö. mors</i>	halott		<i>ol. morto, fr. mort, an. mortuary</i>
multus 3 <i>kf. plus (pluris) ff. plurimus</i>	sok	<i>multum, sed non multa; multum habet, qui plus cupit; e pluribus unum; non plus ultra; numerus pluralis multi-, plusz, pluralizmus</i>	<i>ol. molto, più, fr. plus, an. multeity, plural</i>

natus 3	szülött, nemzett	<i>poeta natus; dies natalis</i> <i>natív, nativizmus, nativitás</i>	<i>ol. nato, fr. né, an. natal</i>
niger, nigra, nigrum	fekete, sötét	<i>lapis niger; Pescennius Niger</i> <i>néger, negrid</i>	<i>ol. negro, fr. noir, an. nigger</i>
nobilis 2	nemes, előkelő	<i>nobile officium; nobilitas</i>	<i>ol. nobile, fr./an. noble</i>
novus 3	új	<i>homo novus, novissima verba</i> <i>novella, novicius, noviciátus,</i> <i>innováció, nóva, nóvum</i>	<i>ol. nuovo, fr. nouveau, an. new</i>
obscurus 3	homályos, sötét	<i>camera obscura; in obscuro</i> <i>obskúrus, obskurantizmus</i>	<i>ol. oscuro, fr./an. obscure</i>
omnipotens (-entis) vö. <i>omnis 2</i>	mindenható	<i>Deus Omnipotens</i> <i>omnipotens, omnipotencia</i>	<i>fr./an. omnipotent</i>
omnis 2	minden, összes	<i>omne principium difficile;</i> <i>omnia vincit amor</i> <i>omni-, omnibusz</i>	
opportunus 3 vö. <i>porta</i>	hasznos, alkalmas	<i>opportunist, opportunizmus</i>	<i>ol. opportuno, fr. opportun, an. opportune</i>
par (paris)	egyenlő, egyforma	<i>primus inter pares</i> <i>pár, paritás</i>	<i>ol. pari, fr. pareil, an. par</i>
parvus 3 <i>kf. minor, minus</i> <i>ff. minimus 3</i>	kicsi	<i>minor, minorátus, minorita,</i> <i>minoritás, mini-, minimális,</i> <i>minimalista, minimalizmus,</i> <i>minimum, mínusz, minuszkula</i>	<i>ol. minore, minimo, an. minor, minimal</i>
patrius 3 vö. <i>pater</i>	atyai, ősi	<i>more patrio, patria potestas</i>	<i>ol. patrio</i>
pictus 3	festett	<i>orbis pictus</i> <i>piktor, piktúra, piktoralis,</i> <i>piktogramm</i>	<i>fr. peint, an. picturesque</i>
pius 3 vö. <i>pietas</i>	kegyes, istenfélő, jóságos	<i>piarista; Pius (pápák neve)</i>	<i>ol. pio, fr. pieux, an. pious</i>
popularis 2 vö. <i>populus</i>	népi, népszerű	<i>populáris, popularitás</i>	<i>ol. popolare, fr. populaire, an. popular, n. populär</i>
potens (-entis) vö. <i>potestas, omnipotens</i>	hatalmas, uralkodó, erős	<i>potencia, potenciális, potentát</i>	<i>ol. potente, an. potent</i>
praetextatus 3	bíborral szegélyezett, bíborszegélyű tógát viselő	<i>toga praetexta; puer praetextatus</i>	
princeps (-ipis)	legelső	<i>princeps, principatus</i>	<i>ol. principale, fr. principal, an. principal</i>
privatus 3	magán-	<i>ius privatum; privatim</i> <i>privát, privilégium</i>	<i>ol. privato, fr. privé, an. private</i>
prosperus 3	kedvező, szerencsés	<i>prosperitás, prosperál;</i> <i>Prospero</i>	<i>ol. prospero, fr. prospère, an. prosperous</i>

proximus 3	legközelebbi	<i>approximative, approximáció</i>	<i>ol. prossimo</i>
publicus 3	közös, nyilvános, állami	<i>res publica, ius publicum, fides publica, honestas publica; salus publica publikus, publikum, publikál, publikáció, publicitás, publicista</i>	<i>ol. pubblico, fr. publique, an. public</i>
pulcher, pulchra, pulchrum	szép		<i>an. pulchritude, pulchritudinous</i>
rectus 3	egyenes, helyes	<i>oratio recta rektor, rektifikáció</i>	<i>ol. retto</i>
regius 3 <i>vö. rex</i>	királyi	<i>regia civitas</i>	<i>ol. regio, fr. royal, an. regal, royal</i>
reliquus 3	hátrahagyott, <i>plur.</i> a többi	<i>relikvia</i>	
rusticus 3	paraszti, falusi	<i>villa rustica, rustica lingua rusztikus, rusztika</i>	<i>ol. rustico, fr. rustique, an. rustic</i>
sacer, sacra, sacrum	szent	<i>Mons Sacer; Sacrum Officium; sacerdos; sacrosanctus; sacrilegium szakrális, Sacré Coeur, konszekráció</i>	<i>ol. sacro, fr. sacré, an. sacral</i>
sanctus 3	szentelt, szent	<i>sancta sanctorum; sancta simplicitas; sanctio; Spiritus Sanctus szanktifikál</i>	<i>ol. santo, fr./an. saint</i>
sanus 3	ép, egészséges	<i>mens sana in corpore sano szanál, szanatórium, szanitéc</i>	<i>ol. sano, fr. saint, an. sane</i>
sapiens (-entis)	bölcs	<i>homo sapiens; sapienti sat; sapientia</i>	<i>ol. saggio, fr. sage, an. sapient</i>
senex (senis)	öreg	<i>senior, senilis</i>	<i>an. senile</i>
severus 3	komoly, szigorú	<i>Musa severa; Septimius Severus</i>	<i>ol. severo, fr. sévère, an. severe</i>
similis 2	hasonló	<i>similis simili gaudet asszimiláció</i>	<i>ol. simile, fr. similaire, an. similar</i>
simplex (-icis)	egyszerű	<i>szimpla, szimpliciter, szimplifikáció</i>	<i>ol. semplice, fr./an. simple</i>
singularis 2	egyed, egyedi, egyedülálló	<i>numerus singularis</i>	<i>ol. singolare, fr. singulier, an. single, singular</i>
sollemnis 2	ünnepi	<i>missa sollemnis</i>	<i>ol. solenne, fr. solennel</i>
solus 3	egyedüli, magányos	<i>szóló</i>	<i>ol. solo, fr. seul, an. sole, solo</i>
summus 3 <i>vö. summa</i>	legfelső, legfőbb; teljes	<i>summa cum laude; summum bonum; summum ius, summa iniuria</i>	<i>ol. sommo, an. sum</i>
superbus 3	gőgös, büszke, zsarnoki	<i>Tarquinius Superbus</i>	<i>ol. superbo, fr. superbe, an. superb</i>

superus 3	felső, égi	<i>Superi szuperál, szuperlatívusz, szuper-</i>	<i>ol. superiore, fr. supérieur</i>
supremus 3	legfelső, legfőbb, végső	<i>suprema lex; supremantia szuprémum</i>	<i>ol. supremo, fr. suprême, an. supreme</i>
tacitus 3	hallgató, néma, csendes	<i>Cornelius Tacitus</i>	<i>ol. tacito, fr. taciturne, an. tacit</i>
tepidus 3	langyos	<i>tepidarium</i>	<i>ol. tiepido, fr. tiède, an. tepid</i>
tristis 2	szomorú, gyászos	<i>sine spe vita tristis esset; Tristia Trisztán</i>	<i>ol./fr. triste, an. tristful</i>
triumphalis 2 vö. <i>triumphus</i>	győzedelmi, diadal-	<i>arcus triumphalis; currus triumphalis</i>	<i>ol. trionfale, fr. triumphal, an. triumphal</i>
turpis 2	csúf, rút, gyalázatos	<i>turpisság</i>	<i>ol. turpe, an. turpid</i>
tutus 3	biztos	<i>tutor, tutéla</i>	
ultimus 3	utolsó	<i>ultima ratio ultimátum</i>	<i>ol. ultimo, fr. ultérieur, an. ultimate</i>
universus 3	egyetemes	<i>univerzum, univerzális</i>	<i>ol. universo, fr./an. universal</i>
urbanus 3 vö. <i>urbs</i>	városi	<i>urbánus</i>	<i>ol. urbano, fr. urbain, an. urban</i>
utilis 2	hasznos	<i>utilitás, utilitarista, utilitarizmus</i>	<i>ol./fr. utile, an. utility</i>
vacuus 3	(lég)üres, mentes, szabad	<i>vákuum, vakáció, horror vacui</i>	<i>ol. vacuo, an. vacuous, vacuum</i>
vanus 3	hiábavaló, hiú	<i>vanitatum vanitas</i>	<i>ol. vano, fr. vain</i>
varius 3	különféle, tarka, változatos	<i>varietas delectat variál, variáció, variáns, variabilis</i>	<i>ol. vario, fr. varié, an. various, variable</i>
vehemens (-entis)	heves, határozott	<i>vehemens, vehementia</i>	<i>an. vehement</i>
velox (-ocis)	gyors, sebes	<i>velocipéd, velociraptor</i>	<i>ol. veloce</i>
verus 3 vö. <i>veritas</i>	igaz(i), helyes	<i>Lucius Verus verista, verifikáció</i>	<i>ol. vero, fr. vrai, an. veracious</i>
vetus (-eris)	régi	<i>veterán</i>	<i>ol. vecchio, fr. vieux, an. veteran</i>
vicinus 3	szomszédos	<i>vicinális</i>	<i>ol. vicino, fr. voisin, an. vicinal</i>
vilis 2	silány, értéktelen, olcsó	<i>corpus vile est iis, qui magnam gloriam vident</i>	<i>ol. vile, fr. vil, an. vile</i>

VERBA - IGÉK

abstineo 2, -tinui,-tentum vö. <i>teneo</i>	távol tart (amitől: abl)	<i>abstinentia, abstinens</i>	<i>ol. astenere,</i> <i>fr. s'abstenir,</i> <i>an. abstinence</i>
accipio 3, -cepi,-ceptum vö. <i>capio</i>	befogad, elfogad, kap; felfog	<i>akceptál, akceptor</i>	<i>ol. accettare,</i> <i>fr. accepter,</i> <i>an. to accept,</i> <i>n. akzeptieren</i>
adiuvo 1, -iuvi,-iutum	(meg)segít	<i>adjuváns</i>	<i>ol. aiutare, fr. aider,</i> <i>an. to adjuvate</i>
administro 1, -avi,-atum	igazgat, intéz	<i>adminisztrál, adminisztratív,</i> <i>adminisztrátor</i>	<i>ol. amministrare,</i> <i>fr. administrer,</i> <i>an. to administrate</i>
adsum, -esse,-fui	ott van, jelen van		
aedifico 1, -avi,-atum	épít	<i>aedes, aedilis, aedificium</i>	<i>ol. edificare,</i> <i>fr. édifier,</i> <i>an. to edify</i>
ago 3, egi, actum	csinál, intéz, tárgyal; hajt	<i>quidquid agis, prudenter aga</i> <i>et respice finem</i> <i>agitál, agitátor, ágens, agilis,</i> <i>aktív aktivista, aktus, aktuális,</i> <i>akta, reagál, reakció, reaktor,</i> <i>tranzakció</i>	<i>ol. agire, fr. agir,</i> <i>an. to act, n. agieren</i>
ait	(igent) mond		
alo 3, alui, alitum	táplál, nevel	<i>alimentáció</i>	<i>ol. alimentare,</i> <i>fr. alimenter,</i> <i>an. to aliment</i>
amitto 3, amisi, amissum	elküld, elveszt	<i>occasio aegre affertur, facile</i> <i>amittitur</i>	<i>ol. amettere,</i> <i>an. to amiss</i>
amo 1, -avi,-atum	szeret	<i>si vis amari, ama!; odi et amo</i>	<i>ol. amare, fr. aimer</i>
aperio 4, aperui, apertum	feltár, kinyit	<i>áperte, aperitif, apertúra</i>	<i>ol. aprire,</i> <i>an. aperture</i>
appareo 2, -ui,-itum	mutatkozik, megjelenik, feltűnik		<i>ol. apparire,</i> <i>fr. apparaître,</i> <i>an. apparent</i>
appello 1, -avi,-atum	elnevez, hív (<i>aminek: acc.</i>)	<i>apellál, apelláció, apelláta</i>	<i>ol. appellare,</i> <i>fr. appeler,</i> <i>an. appellation,</i> <i>n. appellieren</i>
approbo 1, -avi,-atum	helyesel	<i>approbatur, approbáció</i>	<i>ol. approvare,</i> <i>fr. approuver,</i> <i>an. to approve</i>
arceo 2, -ui	távol tart, elhárít		
aspicio 3, -spexi,-spectum vö. <i>specto</i>	megpillant, meglát	<i>aspektus</i>	<i>ol. aspetto, an. to</i> <i>aspect, n. Aspekt</i>
audio 4, -ivi,-itum	hall(gat)	<i>audiatur et altera pars</i> <i>audio-, auditív, auditorium</i> <i>maximum, audiencia</i>	<i>an. audience</i>
benefacio 3, -feci,-factum	jól tesz, jót tesz (akivel: dat.)	<i>beneficium</i>	<i>ol. beneficiare,</i> <i>an. to benefice</i>

bibo 3, bibi	iszik	<i>nunc est bibendum; casus bibendi; aut bibat, aut abeat</i>	<i>fr. boire</i>
cado 3, cecidi, casurus	(le)esik, lehanyatlik, meghal	<i>kázus, incidens</i>	<i>ol. cadere, an. caducity, n. Kadenz, Kasus</i>
cano 3, cecini, can(ta)tum	(meg)énekel, dalol	<i>kántál, kantáta, kántor, kántus</i>	<i>ol. cantare, fr. chanter, an. to chant</i>
capio 3, cepi, captum	(el)fog, elfoglal, kap, megragad	<i>akceptál, receptor, recepció, recept, preceptor, koncepció</i>	<i>ol. capire, fr. accepter, an. to capture, to captivate, n. kapieren</i>
cedo 3, cessi, cessum	lép, enged, kitér	<i>processzió, recesszió, koncesszió, szecesszió; precedens</i>	<i>ol. cedere, fr. céder, an. to cede</i>
celebro 1, -avi, -atum	ünnepel	<i>celebrál</i>	<i>ol. celebrare, fr. célébrer, an. to celebrate</i>
censeo 2, -ui, -um	számba vesz, vél, ítél	<i>ceterum censeo Karthaginem delendam esse cenzor, cenzúra, cenzúráz, cenzus, recenzio</i>	<i>ol. censire n. censieren</i>
clamo 1, -avi, -tum	kiált, kiabál	<i>deklamál, proklamáció, reklamál</i>	<i>ol. clamore, an. clamant</i>
claudio 3, -si, -sum	bezár	<i>numerus clausus, klauzula, konklúzió</i>	<i>ol. chiudere, an. to close</i>
cogito 1, -avi, -atum	gondol(kodik)	<i>cogito ergo sum</i>	<i>an. to cogitate</i>
cognosco 3, -gnovi, -gnitum	megismer	<i>kognitív, inkognitó</i>	<i>ol. conoscere, fr. connaître, an. to cognize/recognize</i>
colo 3, colui, cultum	művel, tisztel, ápol	<i>kolónia, kolónus, kultusz, kultikus, kultúra, kultúr-, kultivál, rekultiváció</i>	<i>ol. coltivaré, fr. cultiver, an. to cultivate</i>
comparo 1, -avi, -atum	összehasonlít, egybevet, párosít	<i>komparatiztika, komparatív</i>	<i>ol. comparare, fr. comparer, an. to compare, n. Komparatív</i>
compleo 2, -evi, -tum	megtölt	<i>komplett, komplementer</i>	<i>ol. compiere, fr. compléter, an. to complete</i>
compono 3, -posui, -itum <i>vö. pono</i>	összerak, megalkot; elsimít	<i>komponens, komponál, kompozíció, kompozit (oszlopfő), komposzt</i>	<i>ol. comporre, fr. composer, an. to compose</i>
comprehendo 3, -endi, -ensum	elfog, megragad, összefoglal	<i>komprehenzív</i>	<i>ol. comprehendere, fr. comprendre, an. to comprehend</i>
concedo 3, -cessi, -cessum <i>vö. cedo</i>	megenged, engedélyez	<i>koncesszió</i>	<i>ol. concedere, fr. concéder, an. to concede</i>
concludo 3, -si, -sum <i>vö. claudio</i>	összezár, bezár, lezár	<i>konklúzió</i>	<i>ol. concludere, fr. conclure, an. to conclude</i>

condo 3, -didi,-ditum	megalapít; elrejt	<i>ab urbe condita</i>	
coniungo 3, -iunxi, -iunctum	összeköt,-kapcsol	<i>coniugatio, coniunctivus, coniunx</i>	<i>ol. congiungere, fr. conjoncter, conjuguer, an. conjunction, n. Konjunktion</i>
conservo 1, -avi,-atum vö. servo	megőriz, megtart, megment	<i>konzervál, konzervatív, konzervatórium, konzerv</i>	<i>ol. conservare, fr. conserver, an. to conserve, n. konservieren</i>
constituo 3, -ui,-utum vö. statuo	elrendel, megállapít, elhatároz, megalkot	<i>konstituál, konstitúció</i>	<i>ol. constituer, fr. constituer, an. to constitute, n. konstituieren</i>
consto 1, -stifi vö. sto	áll vmiből	<i>konstans, konstatál</i>	<i>ol. costare, fr. consister, an. to consist</i>
consulo 3, -sului,-sultum vö. consul	megfontol; tanácsot kér	<i>konzultál, konzultáns, konzul, konzulátus, konzulens</i>	<i>ol. consultare, fr. consulter, an. to consult, n. konsultieren</i>
convenio 4, -veni,-ventum vö. venio	találkozik, összejön; illik, megfelelő	<i>konvent, konvencionális, konvenció</i>	<i>ol. convenire, fr. convenir, an. to convent, n. Konvention</i>
credo 3, -didi,-ditum	hisz	<i>credo in uno Deo; credo, quia absurdum kredit</i>	<i>ol. credere, fr. croire, an. to credit, n. Kredit</i>
cresco 3, crevi, cretum	nő, gyarapszik	<i>crescendo</i>	<i>ol. crescere, fr. croître, an. crescent</i>
cupio 3, -ivi,-itum	kíván, óhajt	<i>Cupido</i>	<i>an. cupidity</i>
curo 1, -avi,-atum vö. cura	gondoz, ápol	<i>kúrál, akkurátus</i>	<i>ol. curare, fr. curer, an. to cure</i>
curro 3, cucurri, cursum	fut	<i>kurír, kurzív, kurrens, kurzus, kurzor</i>	<i>ol. correre, fr. courir</i>
damno 1, -avi,-atum	elítél, megkárosít, árt	<i>damnatio memoriae</i>	<i>ol. dannare, fr. damner, an. to damn</i>
debeo 2, -ui,-itum	tartozik, adós; kell		<i>ol. dovere, fr. devoir, an. debt</i>
defendo 3, -fendi,-fensum	megvéd, oltalmaz	<i>defenzív, defenzió</i>	<i>ol. difendere, fr. défendre, an. to defend</i>
delecto 1, -avi,-atum	gyönyörködtet	<i>varietas delectat</i>	<i>ol. dilettare, fr. délecter</i>
demonstro 1, -avi,-atum vö. monstro	mutat, bemutat, ábrázol	<i>demonstrál, demonstráció, demonstratív, demonstrátor</i>	<i>ol. dimostrare, fr. démontrer, an. to demonstrate, n. demonstrieren</i>

desero 3, -serui,-sertum.	elhagy	<i>dezertál, dezertőr</i>	<i>fr. désertes, an. to desert</i>
desidero 1, -avi,-atum	kíván, áhít		<i>ol. desiderare, fr. désirer, an. to desiderate</i>
dico 3, dixi, dictum	mond; kinevez	<i>quod dixi, dixi; dictum factum diktátor, dedikáció, ediktum, kondíció, prédikátor, kontradikció</i>	<i>ol. dicere, fr. dire n. diktieren</i>
diligo 3, -lexi,-lectum	szeret, becsül	<i>eligas, quem diligas</i>	<i>ol. diligere</i>
dimitto 3, -misi,-misum <i>vö. mitto</i>	elbocsát, elenged		<i>ol. dimettere</i>
discerno 3, -crevi,-cretum	elválaszt, megkülönböztet, eldönt	<i>diszkrét, diszkrétció</i>	<i>ol. discernere, fr. discerner, an. to discern</i>
disco 3, didici	tanul	<i>quidquid discis, tibi discis; non scholae, sed vitae discimus; docendo discimus disziplína</i>	
dissero 3, -serui,-sertum	megmagyaráz, kifejt	<i>disszertáció</i>	<i>ol. dissertare, fr. disserter, an. to dissert/dissertate</i>
divido 3, -visi,-visum	oszt, megoszt	<i>divide et impera divízió, divizionárius, divízor</i>	<i>ol. dividere, fr. diviser, an. to divide</i>
do 1, dedi, datum	ad	<i>do, ut des; dativus dátum, datál, tradíció, addíció</i>	<i>ol. dare, an. data, date</i>
doceo 2, docui, doctum <i>vö. doctus</i>	tanít (akit amire: kettős acc.)	<i>docendo discimus doktor, docens, dokumentum, doktrína</i>	<i>an. docent, n. Dozent</i>
doleo 2, -ui <i>vö. dolor</i>	fájlal	<i>kondoleál</i>	<i>ol. dolere, an. dole, doleful</i>
dono 1, -avi,-atum	(meg)ajándékoz	<i>donor, donátor, donáció</i>	<i>ol. donare, fr. donner, an. to donate</i>
dormio 4, -ivi,-itum	alszik	<i>dormitórium</i>	<i>ol. dormire, fr. dormir, an. dormitory</i>
duco 3, duxi, ductum	vezet; vél	<i>dukátus, indukál, redukál, dedukció, edukáció, konduktor, produkció, reprodukál</i>	
edo 3(esse), edi, esum	eszik		<i>an. edible</i>
educo 1, -avi,-atum <i>vö. duco</i>	(fel)nevel	<i>ratio educationis</i>	<i>ol. educare, fr. éduquer, an. to educate</i>

eligo 3, -legi,-lectum vö. <i>lego</i>	kiválaszt	<i>elektor, elekción, elegáns</i>	<i>fr. élire, an. to elect</i>
eo 4, ivi, itum	megy	<i>sic itur ad astra; comitium; praetor tranzit, exitál, iniciálé, iniciatíva, ambición</i>	
erro 1, -avi,-atum	téved, tévelyeg, bolyong	<i>errare humanum est error</i>	<i>ol. errare, fr. error, an. error</i>
evenio 4, -veni,-ventum vö. <i>venio</i>	kijön, történik	<i>eventuális</i>	<i>ol. evento, an. event</i>
exerceo 2, -ui,-itum vö. <i>exercitus</i>	gyakorol, edz	<i>egzecíroz</i>	<i>ol. esercitare, fr. exercer, an. to exercise, n. exerzieren</i>
expello 3, -puli,-pulsum vö. <i>pello</i>	kiüz, elüz	<i>naturam expellas furca, tamen usque redibit expulzív</i>	<i>ol. espellere, an. to expel</i>
explico 1, -avi,-atum	kifejt, magyaráz	<i>explicit, explikál, explikáción</i>	<i>ol. esplicare, fr. expliquer, an. to explicate</i>
exspecto 1, -avi,-atum vö. <i>specto</i>	vár		<i>ol. aspettare, an. to expect</i>
facio 3, feci, factum	tesz, csinál	<i>dictum factum; de facto; f (fecit); facta loquuntur, perfectum, imperfectum, praefectus, pontifex fakción, faktúra, fakultás, affektál, konfekción, defektus, deficit, effektív, perfekt, prefektúra</i>	<i>ol. facere, fr. faire n. Fakt</i>
fero, ferre, tuli, latum	hoz, visz	<i>fertilis, konferencia, differencia, interferencia, referál, referencia, transzfer, preferál, prelátus</i>	
figo 3, fixi, fixum	kiszégez, beledöf	<i>fixa idea, fixál, fix, crucifix, fixíroz, prefixum</i>	<i>ol. fissare, fr. figer, an. to fix</i>
finio 4, -ivi,-itum vö. <i>finis</i>	befejez, határol, meghatároz	<i>affinitás, finitizmus, infinitivus</i>	<i>ol. finire, fr. finir, an. to finish</i>
fio, fieri, factus sum	lesz, válik vmivé	<i>fiat lux; fiat voluntas tua</i>	
fluo 3, fluxi, fluxum	folyik, ömlik	<i>flukuál, flukuáción, influenza, fluiditás</i>	<i>an. fluent</i>
fugio 3, fugi, fugiturus	elfut, menekül	<i>fugit irreparabile tempus</i>	<i>ol. fuggire, fr. fuir, an. fugitive</i>

fundo 3, fudi, fusum	kiönt, szétszór	<i>fúzió, konfúzió, diffúzió, transzfúzió, kifundál</i>	<i>ol. fondere, an. to fuse</i>
gaudeo 2, gavisus sum	örül, örvend, vigad	<i>gaudeamus igitur...</i>	<i>ol. godere</i>
gero 3, gessi, gestum	visel, hord	<i>bella gerant alii; gesta; digesta gesztus, gesztikulál, szuggesztív</i>	<i>fr. gérer</i>
gigno 3, genui, genitum <i>vö. gens</i>	szül, nemz, létrehoz	<i>gens, nomen gentilicium, genitivus, genus, genius generál, generáció</i>	<i>fr. engendrer</i>
gradior 3, gressus sum <i>vö. gradus</i>	megy, lép	<i>regresszió, agresszív, kongresszus, degradál, progresszív</i>	<i>an. to grade</i>
habeo 2, -ui,-itum	bír, van neki (amije: acc.); tart	<i>habent sua fata libelli habitus, habilitáció, rehabilitál</i>	<i>ol. avere, fr. avoir, an. to have, n. haben</i>
habito 1, -avi,-atum	lakik		<i>ol. abitare, fr. habiter, an. habitat, (in)habitant</i>
iaceo 2,-ui	fekszik, hever		<i>ol. giacere</i>
iacio 3, ieci, iactum	dob, vet, hajít	<i>injekció, injektor, projektor, rejekció, szubjektív, objektív</i>	<i>fr. jeter</i>
ignoro 1, -avi,-atum	nem ismer, nem tud	<i>ignorancia, ignorál</i>	<i>ol. ignorare, fr. ignorer, an. to ignore</i>
impero 1, -avi,-atum <i>vö. imperium</i>	meg(parancsol)	<i>divide et impera; imperator; imperativus imperialista</i>	<i>ol. imperare, an. to imperate</i>
incipio 3, -cepi,-ceptum <i>vö. capio</i>	hozzáfog, elkezd		<i>an. to incept</i>
indico 3, -dixi,-dictum <i>vö. dico</i>	bejelent, megüzen	<i>indicativus, index, indikátor</i>	<i>fr. indiquer, an. to indicate</i>
instituo 3, -stitui,-stitutum <i>vö. statuo</i>	felállít, megalapít, elrendel, rendez	<i>institúál, institúció, institútum</i>	<i>ol. istituire, fr. instituer, an. to institute, n. Institut</i>
intellego 3, -lexi,-lectum	megért	<i>intellektus, intellektuális, intelligens</i>	<i>an. intellectual, intelligent, n. Intelligent</i>
interficio 3, -feci,-fectum	megöl		
intersum, -esse,-fui	közte van; köze van hozzá, érdekében áll		<i>fr. intéresser, an. to interest, interested</i>
intro 1, -avi,-atum	belép	<i>intro-</i>	<i>ol. entrare, fr. entrer, an. to enter</i>
invenio 4, -veni,-ventum	(meg)talál, felfedez	<i>inveniózus, inventárium</i>	<i>ol. inventare, fr. inventer, an. to invent</i>

iubeo 2, iussi, iussum	megparancsol, elrendel		<i>an. jussive , n. Jussiv</i>
iungo 3, iunxi, iunctum <i>vö. coniungo</i>	összeköt, összekapcsol	<i>konjunkció, diszjunkt, adjunktus</i>	<i>ol. giungere, an. junction</i>
laboro 1, -avi,-atum <i>vö. labor</i>	dolgozik, fáradozik	<i>ora et labora laboráns, laboratórium, kollaborál</i>	<i>ol. lavorare, fr. labourer, an. to labour</i>
laudo 1, -avi,-atum	dicsér	<i>laudetur Jesus Christus; ut desint vires, tamen est laudanda voluntas laudanum, laudatio funebris</i>	<i>ol. lodare, fr. louer, an. to laud</i>
lego 3, legi, lectum	szed, választ; olvas	<i>tolle, lege; lectori salutem lektor, kollekción, elektor, szelekcion, negligencia, legio</i>	<i>ol. leggere, fr. lire, an. to collect</i>
licet 2, licuit	szabad, lehet	<i>ire licet; quod licet Iovi, non licet bovi licencia, licenc</i>	
mando 1, -avi,-atum	megbíz, rábíz	<i>mandátum, kommandál</i>	<i>fr. mander, an. to mandate</i>
maneo 2, mansi, mansum	marad, vár	<i>immanens, permanens</i>	<i>ol. rimanere, an. to remain</i>
meditor 1, -atus sum	gondolkodik	<i>meditál, meditáción, meditatív</i>	<i>ol. meditare, fr. méditer, an. to meditate</i>
metuo 3, -ui	fél (amitől: acc.)	<i>non metuit mortem, qui scit contemnere vitam; oderint, dum metuant</i>	
ministro 1, -avi,-atum	(fel)szolgál, végez	<i>miniszter, ministráns, adminisztráción</i>	<i>ol. ministrare, an. to minister</i>
misceo 2, miscui, mixtum	kever, vegyít, elegyít	<i>mixtúra, mix, promiszkuítás</i>	<i>ol. mescolare, an. to mix</i>
mitto 3, misi, missum	(el)küld	<i>misszió, misszionárius, misszilis levél,</i>	<i>an. to miss</i>
monstro 1, -avi,-atum	(meg)mutat	<i>monstrum, demonstrál</i>	<i>Ol. mostrare, fr. montrer, an. to monstrate</i>
morior, mori, mortuus sum	meghal	<i>dulce et decorum est pro patria mori; non omnis moriar; morituri te salutant</i>	<i>ol. morire, fr. mourir, an. morgue</i>
moveo 2, movi, motum	mozgat, indít, hajt	<i>verba movent, exempla trahunt motiváción, motivál, motor, emóciónális, promóción</i>	<i>ol. muovere, an. to move</i>
muto 1, -avi,-atum	megváltoztat	<i>tempora mutantur et nos mutamur in illis mutál, mutáción, permutáción</i>	<i>ol. mutare, an. to mutare</i>

narro 1, -avi,-atum	mesél, elbeszél	<i>de te fabula narratur narratív, narratíva, narráció, narrátor</i>	<i>ol. narrare, an. to narrate</i>
nascor 3, natus sum	születik	<i>poeta natus náció, natúra, reneszánsz</i>	<i>ol. nascere, fr. naître, an. nascent</i>
navigo 1, -avi,-atum	hajózik	<i>navigare necesse est navigál, navigátor, navigáció</i>	<i>ol. navigare, fr. naviguer, an. to navigate</i>
nego 1, -avi,-atum	nemet mond, (meg)tagad	<i>negáció, negatív</i>	<i>ol. negare, fr. nier, an. to negate</i>
nescio 4, -ivi,-itum	nem tud, nem ismer	<i>nomen nescio (N. N.)</i>	<i>an. nescient</i>
nolo, nolle, nolui	nem akar	<i>nolens-volens</i>	<i>an. nolition</i>
nomino 1, -avi,-atum vö. nomen	nevez (aminek: acc.)	<i>nominativus nominális, nominál-</i>	<i>ol. nominare, fr. nommer, an. to nominate</i>
nosco 3, novi, notum	(meg)ismer, (meg)tud	<i>nosce te ipsum kognitív, inkognitó, ignorál</i>	
numero 1, -avi,-atum	számlál, elsorol	<i>numerál, numerikus</i>	<i>ol. numerare, fr. numéroter, an. to numerate</i>
nuntio 1, -avi,-atum	jelent, hírül ad	<i>nuncius</i>	<i>an. nunciature</i>
observo 1, -avi,-atum vö. servo	megfigyel	<i>obszervál, obszervatórium</i>	<i>ol. osservare, fr. observer, an. to observe</i>
occido 3, -cidi,-cisum	levág, megöl	<i>occidens okcidentális</i>	<i>ol. uccidere</i>
occupo 1, -avi,-atum	elfoglal, megszáll	<i>okkupál, okkupáció</i>	<i>ol. occupare, fr. occuper, an. to occupy</i>
offendo 3, -fendi,-fensum	sért, támad, zavar	<i>offenzíva</i>	<i>ol. offendere, fr. offenser, an. to offend</i>
opto 1, -avi,-atum	óhajt, kíván	<i>opció</i>	<i>fr. opter, an. to opt</i>
orior 4, ortus sum	felkel, keletkezik, támad	<i>oriens orientál, orientális, orientalista, orientáció</i>	<i>ol. oriente, fr. orienter, an. to orientate</i>
oro 1, -avi,-atum	kér, könyörög	<i>ora et labora; ora pro nobis; oratio; orator oratórium</i>	<i>ol. orazione, an. to orate</i>
ovo 1, -avi,-atum	ujjong; kisebb diadalmenetet tart	<i>ovatio ováció</i>	<i>ol. ovazione, fr. ovatione, an. to ovate</i>
pareo 2, -ui,-iturus	engedelmeskedik		
paro 1, -avi,-atum	készít, rendez, szerez	<i>apparátus, komparatív, preparátum, szeparál</i>	<i>fr. préparer, an. to prepare</i>

patior, pati, passus sum	tűr, szenved	<i>passzív, passió, páciens</i>	<i>ol. patire, an. patience, passion, n. Patient</i>
pendeo 2, pependi	fűgg, csűng	<i>dependens, appendix, penzum, szuszpenzor</i>	<i>ol. pendere, fr. pendre, an. to depend</i>
perficio 3, -feci,-fectum <i>vő. facio</i>	elvégez, befejez, teljesít	<i>perfectum</i> <i>perfekt</i>	<i>ol. perfetto, an. to perfect, n. Perfekt</i>
peto 3, -ivi,-itum	kér, keres, követel; megtámad	<i>petíció, repeta, korrepetitor, kompetens</i>	<i>an. petition, n. Petition</i>
placeo 2, -ui,-itum	tetszik	<i>placebo</i>	<i>ol. piacere, fr. plaire</i>
pono 3, posui, positum	tesz, rak, helyez	<i>pozitúra, pozíció, pozitív, poszt, komponál, exponál, exponenciális, imponál, opponens, proponál, prepozíció, indiszponált, kontraposzt, posta (a posita statio kifejezésből)</i>	<i>ol. porre, an. to posit, position, n. Position</i>
porto 1, -avi,-atum	visz, hoz, szállít	<i>portó, exportál, importál, transzport, deportál, teleportálás</i>	<i>ol. portare, fr. porter, an. portable</i>
possum, posse, potui	képes, tud, bír, -hat, -het	<i>possessor</i>	<i>ol. potere, fr. pouvoir,</i>
praebeo 2, -ui,-itum	nyújt, ad		
praedico 3, -dixi,-dictum <i>vő. dico</i>	előre megmond, megjósol	<i>prédikál, prédikátor, prédikáció</i>	<i>ol. predicare, fr. prédire, an. to predicate</i>
premo 3, pressi, pressum	nyom, szorít	<i>pressió, presszionál, imprimatur, impresszió, impresszionista, expresszív, expresszionizmus, eszpresszó, depresszió, deprimál, kompresszor</i>	<i>ol. premere, fr. presser, an. to press</i>
procedo 3, -cessi,-cessum	bevonul, kivonul	<i>procedúra, processzió</i>	<i>ol. procedere, fr. procéder, an. to proceed</i>
protego 3, -texi,-tectum	beféd, betakar; véd, oltalmaz	<i>protektor, protektorátus, protekció</i>	<i>ol. proteggere, fr. protéger, an. to protect</i>
purgo 1, -avi,-atum	megtisztít	<i>purgál, purgatórium</i>	<i>ol. purgare, fr. purger, an. to purge</i>
puto 1, -avi,-atum	gondol, vél, tart (akit aminek: 2 acc)	<i>disputa, amputál, imput, deputáció, reputáció</i>	<i>an. putation, putative</i>
quaero 3, -sivi,-itum	keres, kérdez	<i>quaestor, rekvirál, inkvizíció, konkvisztádor</i>	<i>ol. chiedere, fr. chercher, an. to query, to quest</i>
rapio 3, rapui, raptum	elrabol, elragad	<i>raptor</i>	<i>an. to rap, rapt</i>

recipio 3, -cepi,-ceptum <i>vö. capio</i>	visszavesz, befogad, visszavon	<i>receptor, recepció, recept,</i> <i>receptív</i>	<i>ol. recepire,</i> <i>fr. recevoir, an. to</i> <i>receive, n. Rezeption</i>
refero, -ferre, rettuli, relatum <i>vö. fero</i>	visszahoz, visszavisz; tanúsít	<i>referál, referátum, referens,</i> <i>referendum, referencia,</i> <i>reláció, relatív</i>	<i>fr. référer, an. to</i> <i>refer, n. Referat</i>
reficio 3, -feci,-fectum <i>vö. facio</i>	helyreállít, felújít, megújít	<i>refektórium</i>	<i>fr. refaire,</i> <i>an. to refect</i>
regno 1, -avi,-atum <i>vö. regnum, rex,</i> <i>rego</i>	uralkodik	<i>regnál</i>	<i>ol. regnare,</i> <i>fr. régner, an.</i> <i>regnant</i>
rego 3, rex, rectum	irányít, kormányoz, igazgat	<i>vitam regit fortuna, non</i> <i>sapientia; rex, regnum</i> <i>rektor, regula, régió, dirigál,</i> <i>direkt, korrigál, korrektúra</i>	<i>ol. reggere</i>
relinquo 3, -liqui,-lictum	hátrahagy, elhagy	<i>relikvia, reliktum</i>	<i>an. to relinquish</i>
reservo 1, -avi,-atum <i>vö. servo</i>	megőriz, megtart, fenntart	<i>rezervátum, rezerváció</i>	<i>fr. réserver, an. to</i> <i>reserve</i>
respondeo 3, -spondi,-sponsum	felel, válaszol		<i>ol. rispondere,</i> <i>fr. répondre, an. to</i> <i>respond</i>
rideo 2, risi, risum	nevet	<i>ridentem dicere verum quid</i> <i>vetat</i>	<i>ol. ridere, fr. rire</i>
rogo 1, -avi,-atum	kér, kérdez	<i>arrogancia, derogál</i>	<i>an. rogation</i>
saluto 1, -avi,-atum	köszönt, üdvözl	<i>morituri te salutant</i> <i>szalutál</i>	<i>ol. salutare, fr.</i> <i>saluer, an. to salute</i>
scio 4, scivi, scitum	tud, ismer	<i>vincere scis, Hannibal,</i> <i>victoria uti nescis; scientia</i> <i>szcientológia</i>	<i>an. science, scientific</i>
scribo 3, scripsi, scriptum	ír	<i>scriba, scriptor, scriptorium,</i> <i>inscriptio</i> <i>proskribál, deskriptív,</i> <i>konskribál</i>	<i>ol. scrivere, fr. écrire,</i> <i>an. to script</i>
sedeo 2, sedi, sessum	ül	<i>szesszió, rezidencia</i>	<i>ol. sedere, an. sedent,</i> <i>n. Sessel</i>
segrego 1, -avi,-atum	elkülönít, szétválaszt	<i>szegregáció</i>	<i>ol. segregare,</i> <i>fr. ségréguer, an. to</i> <i>segregate</i>
sentio 4, sensi, sensum	érez, észlel, tud, gondol	<i>szentencia, szentimentális,</i> <i>szenzoros, szenzitív,</i> <i>szenzuális, konszenzus</i>	<i>ol. sentire, fr. sentir,</i> <i>an. to sense</i>
sequor 3, secutus sum	követ, kísér	<i>szekvens, szekvencia,</i> <i>konzekvens, perzekutor,</i> <i>szekunda</i>	<i>ol. seguire, an.</i> <i>sequence</i>

servio 4, -ivi,-itum	szolgál	<i>szervíroz, szervíz, szervilis, szerviens</i>	<i>ol. servire, fr. servir, an. to serve</i>
servo 1, -avi,-atum	őríz, megtart	<i>konzervál, obszervatórium, rezervátum</i>	<i>an. to conserve/preserve/re serve</i>
significo 1, -avi,-atum	jelez, jelent	<i>szignifikáns, szignifikáció</i>	<i>ol. significare, fr. signifier, an. to signify</i>
socio 1, -avi,-atum vö. <i>socius</i>	egyesít, társít, összeköt (akivel: dat.)	<i>szocializál, antiszociális, asszociáció</i>	<i>an. to associate</i>
specto 1, -avi,-atum	néz, szemlél, tekint; fordul, kerül	<i>spectaculum, aspektus, prospektus, inspektor, respektál, perspektíva, retrospektív</i>	<i>an. spectacle</i>
spero 1, -avi,-atum	remél	<i>dum spiro, spero</i>	<i>ol. sperare, fr. espérer</i>
statuo 3, -ui,-utum	felállít, alapít, elhatároz	<i>statuál, statútum, konstitúció, institútum, restituál, szubsztitúció</i>	<i>ol. statuire, fr. statuer, an. to statue</i>
sto 1, steti, staturus vö. <i>status</i>	áll	<i>státusz, statárium, stabil, stabilizáció, stáció, konstans, instabil, szubsztancia, restancia, rezisztencia, konzisztórium, asszisztál, egzisztencia</i>	<i>ol. stare, an. to stand</i>
struo 3, struxi, structum	rak, épít, emel	<i>struktúra, strukturalizmus, instruál, konstruál, destruktív</i>	<i>fr. structurer, an. structure</i>
studeo 2, -ui	törekszik; tanul	<i>stúdium</i>	<i>ol. studiare, fr. étudier, an. to study, student, n. studieren</i>
sum, esse, fui	van	<i>cogito ergo sum</i>	<i>ol. essere, fr. être</i>
taceo 2, -ui,-itum	hallgat	<i>si tacuisses, philosophus mansisses; Tacitus</i>	<i>ol. tacere, fr. se taire</i>
tango 3, tetigi, tactum	érint	<i>tangó, tangens, kotangens, kontaktus, intakt, taktus</i>	<i>an. tactile</i>
tendo 3, tetendi, tensum v tentum	feszít; fordít vmerre; törekszik	<i>tendál, tendencia, tendenciózus, intendáns</i>	<i>ol. tendere, fr. tendre, an. to tend</i>
teneo 2, tenui, tentum	tart, birtokol	<i>absztinens, kontinens, inkontinencia, kontinuitás</i>	<i>ol. tenere, fr. tenir</i>
tempto 1, -avi,-atum	megkísérel, megpróbál	<i>quid temptare nocebit? kontemplatív</i>	<i>ol. tentare, fr. tenter, an. to tempt, attempt</i>
timeo 2, -ui	fél (amitől: acc.)	<i>timeo Danaos et dona ferentes</i>	<i>ol. timore, an. timorous</i>
tracto 1, -avi,-atum	tárgyal, kezel: érint	<i>tractatio traktátus, traktál, trakta</i>	<i>ol. trattare, fr. traitez, an. tractable</i>

trado 3, -didi,-ditum <i>vö. do</i>	átad, hagyományoz	<i>tradíció, tradicionális</i>	<i>ol. tradizione, an. to trade, tradition</i>
traho 3, traxi, tractum	húz, vonszol; vonz	<i>verba movent, exempla trahunt</i> <i>absztrahál, traktor, kontrakció</i>	<i>fr. traîner, an. contract</i>
transeo 4, -ii, -itum <i>vö. eo</i>	átmegy, átkel (amin: acc.); elmúlik	<i>tranzit</i>	
tribuo 3, -ui, -utum	oszt, juttat	<i>kontribúció, disztributív, attribútum</i>	<i>ol. tributare, an. to contribute</i>
triumpho 1, -avi,-atum	diadalmaskodik, diadalmenetet tart	<i>triumphus, arcus triumphalis</i> <i>triumfál, triumfátor</i>	<i>ol. trionfare, fr. triompher, an. triumph</i>
utor 3, usus sum	használ vmit, él vmivel	<i>usus est optimus magister</i> <i>utilizál, utilitás, utilitarizmus</i>	<i>ol. usare, fr. user, utilisier, an. to use</i>
vaco 1, -avi,-atum	üres, híján van, nélkülöz (amit: abl.); ráér	<i>vakáció, vákuum, evakuál</i>	<i>ol. vacare, an. to vacate</i>
vado 3	megy. lépked	<i>quo vadis?; vademecum</i> <i>invázió</i>	<i>ol. andare, fr. aller, an. to invade</i>
vago 1 v. vagor 1,-atus sum	kóborol, bolyong	<i>vágáns, vagabund</i>	<i>ol. vagare, an. vagabond</i>
valeo 2, -ui	erős, egészséges; bír, tud	<i>vale!; valete!</i> <i>ekvivalens, ambivalens, valuta, valdens, validitás</i>	<i>ol. valere, fr. valoir, an. to validate, valid</i>
veho 3, vexi, vectum	húz, von, szállít, <i>pass.</i> utazik	<i>vektor, vektoriális, invektíva</i>	<i>ol. veicolo, fr. véhiculer, an. to vehicle</i>
venio 4, veni, ventum	jön	<i>veni, vidi, vici</i> <i>konvenció, konvent, invenciózus, preventív, eventúális, advent, intervenció</i>	<i>ol. venire, fr. venir</i>
verto 3, verti, versum	megfordít., forgat	<i>verzió, vertikális, averzió, perverz, reverzibilis, irreverzibilis, inverz, konvertál, diverzáns</i>	<i>ol. vertere, fr. verser, an. to reverse</i>
veto 1, -ui, -itum	megtilt	<i>vétó</i>	
video 2, vidi, visum	lát; ügyel, vigyáz	<i>veni, vidi, vici; videant consules, ne quid res publicis detrimenti capiat</i> <i>videó, vizionál, vízió, vizuális, vízum, deviza, revideál, revizor, revízió, televízió, provizórikus</i>	<i>ol. vedere, fr. voir, an. to visualize, visual</i>
vinco 3, vici, victum	(le)győz	<i>vae victis!; veni, vidi, vici; victor; victrix; victoria</i>	<i>ol. vincere, fr. vaincre, an. vincible</i>

visito 1, -avi,-atum	meglátogat	<i>vizit, vizítál</i>	<i>ol. visitare, fr. visiter, an. to visit</i>
vivo 3, vixi, victurus	él	<i>vivát</i>	<i>ol. vivere, fr. vivre</i>
voco 1, -avi,-atum	hív, szólít, nevez (aminek: acc.)	<i>vokális, intervokális, vocativus, invokáció, provokál</i>	
volo 1, -avi,-atum	repül	<i>fama volat, verba volant</i>	<i>ol. volare, fr. voler, an. volant</i>
volo, velle, volui	akar	<i>volens-nolens voluntarista</i>	<i>ol. volere, fr. vouloir</i>
volvo 3, volvi, volutum	hengerít, görget, forgat	<i>voluta, devolvál, revolució, revolver, involvál</i>	<i>ol. volgere, an. to volve, to involve</i>

EGYÉB SZÓFAJOK
(tájékoztatóul, szelektált megtanulásra)
NUMERALIA - SZÁMNEVEK

	cardinalia tőszámnevek	ordinalia sorszámnevek	adverbia numeralia szorzószámnevek	distributiva osztószámnevek	
I	unus, una, unum	<i>primus,-a,-um</i>	<i>semel</i>	<i>singuli,-ae,-a</i>	1
II	duo, duae, duo	<i>secundus,-a,-um</i>	<i>bis</i>	<i>bini,-ae,-a</i>	2
III	tres, tria	<i>tertius 3</i>	<i>ter</i>	<i>terni</i>	3
IV	quattor	<i>quartus 3</i>	<i>quater</i>	<i>quaterni</i>	4
V	quinque	<i>quintus 3</i>	<i>quinquies</i>	<i>quini</i>	5
VI	sex	<i>sextus 3</i>	<i>sexies</i>	<i>seni</i>	6
VII	septem	<i>septimus 3</i>	<i>septies</i>	<i>septeni</i>	7
VIII	octo	<i>octavus 3</i>	<i>octies</i>	<i>octoni</i>	8
IX	novem	<i>nonus 3</i>	<i>novies</i>	<i>noveni</i>	9
X	decem	<i>decimus 3</i>	<i>decies</i>	<i>deni</i>	10
XI	undecim	<i>undecimus</i>	<i>undecies</i>	<i>undeni</i>	11
XII	duodecim	<i>duodecimus</i>	<i>duodecies</i>	<i>duodeni</i>	12
XIII	tredecim	<i>tertius decimus</i>	<i>ter decies</i>	<i>terni deni</i>	13
XIV	quattordecim	<i>quartus decimus</i>	<i>quater decies</i>	<i>quaterni deni</i>	14
XV	quindecim	<i>quintus decimus</i>	<i>quinquies decies</i>	<i>quini deni</i>	15
XVI	sedecim	<i>sextus decimus</i>	<i>sexies decies</i>	<i>seni deni</i>	16
XVII	septendecim	<i>septimus decimus</i>	<i>septies decies</i>	<i>septeni deni</i>	17
XVIII	duodeviginti	<i>duodevicesimus</i>	<i>duodevicies</i>	<i>duodeviceni</i>	18
XIX	undeviginti	<i>undevicesimus</i>	<i>undevicies</i>	<i>undeviceni</i>	19
XX	viginti	<i>vicesimus</i>	<i>vicies</i>	<i>viceni</i>	20
XXI	viginti unus	<i>vicesimus primus</i>	<i>vicies semel</i>	<i>viceni singuli</i>	21
XXX	triginta	<i>tricesimus</i>	<i>tricies</i>	<i>triceni</i>	30
XL	quadraginta	<i>quadragessimus</i>	<i>quadragies</i>	<i>quadrageni</i>	40
L	quinguaaginta	<i>quinguaagesimus</i>	<i>quinguaagies</i>	<i>quinguaageni</i>	50
LX	sexaginta	<i>sexagesimus</i>	<i>sexagies</i>	<i>sexageni</i>	60
LXX	septuaginta	<i>septuagesimus</i>	<i>septuagies</i>	<i>septuageni</i>	70
LXXX	octoginta	<i>octogesimus</i>	<i>octogies</i>	<i>octogeni</i>	80
XC	nonaginta	<i>nonagesimus</i>	<i>nonagies</i>	<i>nonageni</i>	90

C	centum	<i>centesimus</i>	<i>centies</i>	<i>centeni</i>	100
CC	ducenti,-ae,-a	<i>ducentesimus</i>	<i>ducenties</i>	<i>ducenti</i>	200
CCC	trecenti	<i>trecentesimus</i>	<i>trecenties</i>	<i>trecenti</i>	300
CCCC	quadringenti	<i>quadringentesimus</i>	<i>quadringenties</i>	<i>quadringeni</i>	400
D	quingenti	<i>quingentesimus</i>	<i>quingenties</i>	<i>quingeni</i>	500
DC	sescenti	<i>sescentesimus</i>	<i>sescenties</i>	<i>sescenti</i>	600
DCC	septingenti	<i>septingentesimus</i>	<i>septingenties</i>	<i>septingeni</i>	700
DCCC	octingenti	<i>octingentesimus</i>	<i>octingenties</i>	<i>octingeni</i>	800
CM	nongenti	<i>nongentesimus</i>	<i>nongenties</i>	<i>nongeni</i>	900
M	mille	<i>millesimus</i>	<i>milies</i>	<i>singula milia</i>	1000
MM	duo milia	<i>bis millesimus</i>	<i>bis milies</i>	<i>bina milia</i>	2000
CCCICCC	centum milia	<i>centies millesimus</i>	<i>centies milies</i>	<i>centena milia</i>	100 000

PRONOMINA - NÉVMÁSOK

aliquis, aliquid	valaki, valami	<i>Hic aliquis latet error...</i>	
alius, alia, aliud	más	<i>Sors bona nihil aliud.</i> <i>alias</i>	<i>an. alias</i>
alter, -a,-um	a másik	<i>Audiat et altera pars!</i> <i>alterego, alternatíva</i>	<i>ol. altro, fr. autre, an. to alter</i>
ego	én	<i>Ego sum via, veritas et vita.</i> <i>egoizmus, egoista</i>	<i>an. egoism, egoist</i>
hic, haec, hoc	ez	<i>Hoc erat in votis.</i>	
idem, eadem, idem	ugyanaz	<i>Si duo faciunt idem, non est idem.</i> <i>identitás</i>	<i>an. identic, to identify, identity</i>
ille, illa, illud	az	<i>Tempora mutantur et nos mutamur in illis.</i>	<i>fr. le, la</i>
ipse, ipsa, ipsum	ő maga	<i>Nosce te ipsum!</i>	
is, ea, id	ő, az	<i>Cuius regio, eius religio.</i>	
meus 3	enyém	<i>mea culpa</i> <i>Noli turbare circulos meos!</i>	<i>ol. mio, fr. mien, an. my, mine</i>
nemo	senki	<i>Nemo est propheta in patria sua.</i>	
neuter, neutra, neutrum	egyik sem a kettő közül	<i>neutrum (semleges nem)</i> <i>neutrális</i>	<i>an. neutral</i>
nihil	semmi	<i>Nihil nimis!</i> <i>nihilizmus, nihilista</i>	<i>an. nihilism, nihilist</i>
nos	mi	<i>Nos duo turba sumus.</i>	<i>ol. noi, fr. nous</i>
noster 3	mienk	<i>Pater noster; Mare Nostrum</i>	<i>ol. nostro, fr. notre</i>
nullus 3	semmi, egy sem	<i>Nulla dies sine linea.</i>	<i>ol. nulla, fr. nul,-le, an. to nullify</i>
qualis, quale	milyen, amilyen	<i>Qualis rex, talis grex.</i> <i>kvalitás</i>	<i>ol. quale, fr. quel,-le, an. qualification</i>

quantus 3	mekkora, amekkora	<i>Tantum scimus, quantum memoria tenemus.</i> <i>kvantitás, kvantitatív, kvantum</i>	<i>ol. quanto, an. to quantify</i>
qui, quae, quod	aki, ami	<i>Qui habet tempus, habet vitam.</i> <i>Quod licet Iovi, non licet bovi.</i>	<i>ol. chi / che, fr. qui</i>
quidam, quaedam, quiddam	egy valaki, egy valami, egy bizonyos		
quis, quid	ki, mi		<i>ol. chi / che, fr. qui, que</i>
quisque; quidque	bárki, ki-ki, mindegyik		
quot	amennyi, mennyi, hány	<i>kvóciens</i>	<i>an. quota</i>
se	magát		<i>ol. si, fr. se</i>
solus 3	egyedüli	<i>szóló, szólista</i>	<i>ol. solo, fr. seul, an. solo</i>
suus 3	övé, övék	<i>Suum cuique pulchrum.</i>	<i>ol. suo, fr. sien</i>
talis, tale	olyan	<i>Qualis dominus, talis et servus.</i>	<i>ol. tale, fr. tel,-le</i>
tantus 3	oly nagy	<i>Tantae molis erat Romanam condere gentem.</i>	<i>ol. tanto, fr. tant</i>
tot	annyi	<i>Quot homines, tot sententiae.</i>	
totus 3	egész	<i>pars pro toto</i> <i>totális</i>	<i>ol. tutto, fr. tout, an. total</i>
tu	te	<i>Et tu, mi fili, Brute!</i>	<i>ol. tu, fr. tu</i>
tuus 3	tied	<i>Totus tuus.</i>	<i>ol. tuo, fr. tien</i>
ullus 3	valamely		
uter, utra, utrum	melyik a kettő közül		
uterque, utraque, utrumque	mindkettő		
vester 3	tietek		<i>ol. vostro, fr. votre</i>
vos	ti		<i>ol. voi, fr. vous</i>

ADVERBIA - HATÁROZÓSZÓK

antea <i>(ante + is)</i>	előbb, korábban		
ceterum	egyébként	<i>Ceterum censeo Karthaginem esse delendam.</i> <i>et cetera (etc.)</i>	
cito	gyorsan	<i>Bis dat, qui cito dat.</i>	
cras	holnap	<i>Hodie mihi, cras tibi.</i>	
dextra	jobbra		<i>ol. a destra, fr. à droit, an. dexter, dextral</i>
diu	sokáig		
gratis	ingyen		<i>fr. gratuit, an. gratuitous</i>
heri	tegnap		<i>ol. ieri, fr. hier</i>
hodie	ma	<i>Hodie mihi, cras tibi</i>	<i>fr. aujourd'hui</i>
interea	közben		
iterum	ismét		

merito	méltán		
modo	csak, csupán		
nimum	szerfelett, nagyon		
nocte	éjjel		
nuper	minap		
partim	részben		<i>fr.</i> d'une part
passim	szerteszét, mindenütt		
paulatim	lassanként		
perpetuo	állandóan		
plerumque	többnyire		
postea	később		
postremo	végül		
pridie	előző nap		
raro	ritkán		<i>fr.</i> rarement, <i>an.</i> rare
saepe	gyakran		
saltem	legalább		
secreto	titokban		<i>fr.</i> en secret
semper	mindig	<i>Non semper Saturnalia sunt.</i>	<i>ol.</i> sempre <i>sp.</i> siempre
sinistra	balra		<i>an.</i> sinistral, sinistrad
statim	azonnal		
tantum	csak		
ultra	önként		

PRONOMINA ADVERBIALIA - NÉVMÁSI HATÁROZÓSZÓK

cum	mikor, amikor	<i>Cum tacent, clamant.</i>	<i>ol.</i> con
eo	oda		
hic	itt	<i>Hic et nunc.</i>	<i>fr.</i> ici
hinc	innen	<i>Hinc illae lacrimae.</i>	
huc	ide		
iam	már		
ibi	ott	<i>Ibi semper victoria, ubi concordia est.</i>	
ideo	azért		
inde	onnan		
ita	úgy	<i>Ut sementem feceris, ita metes.</i>	
nunc	most	<i>Nunc est bibendum...</i>	
olim	egykor		
qua	amerre		
quam	mennyire, amennyire		
quamdiu	meddig, ameddig		
quando	mikor, amikor		<i>ol.</i> quando, <i>fr.</i> quand
quare	miért, amiért		
quo	hová, ahová	<i>Quo vadis, Domine?</i>	
quomodo	hogyan, ahogyan		
sic	így	<i>Sic itur ad astra. Sic transit gloria mundi.</i>	
tam	annyira		
tum	akkor		
ubi	hol, ahol; mihelyt	<i>Ubi tu es Caius, ego Caia.</i>	
unde	honnan, ahonnan		

CONIUNCTIONES ET PARTICULAE - KÖTŐSZÓK ÉS MÓDOSÍTÓSZÓK

atque	és		
aut	vagy	<i>Aut bibat, aut abeat!</i>	<i>fr.</i> ou
autem	pedig		
dum	mialatt, míg	<i>Dum spiro, spero.</i>	
enim	ugyanis		
ergo	tehát	<i>Cogito, ergo sum.</i>	
et	és	<i>Odi et amo...</i>	<i>fr.</i> et
etiam	is		
forte	véletlenül		
nam	mert		
ne	ne		<i>fr.</i> ne
nec / neque	sem		
non	nem		<i>fr.</i> non
num	vajon		
-que	és	<i>Arma virumque cano...</i>	
sed	de, hanem	<i>Non scholae, sed vitae discimus.</i>	
si	ha	<i>Si tacuisses, philosophus mansisses. Si vis pacem, para bellum!</i>	<i>fr.</i> si
tamen	mégis		
ut	hogy, úgyhogy, mihelyt, mint	<i>Ut ameris, ama! Do ut des.</i>	
vel	vagy		
vix	alig		

PRAEPOSITIONES - ELŐLJÁRÓK

a / ab (+ abl.)	-től, -től; által	<i>ab ovo; ab urbe condita</i>	
ad (+ acc.)	-hoz, -hez, -höz, -ra, -re, -nál, -nél, -ig	<i>Ad Calendas Graecas; ad acta</i>	<i>ol.</i> a, <i>fr.</i> à
ante (+ acc.)	előtt, elé	<i>Hannibal ante portas. a. m. (ante meridiem); a. Chr. n. (ante Christum natum)</i>	<i>fr.</i> avant, <i>an.</i> ante
apud (+ acc.)	-nál, -nél		
circa (+ acc.)	körül	<i>cirka</i>	<i>ol.</i> circa, <i>an.</i> circa
contra (+ acc.)	ellen(ére)	<i>pro et contra; kontraposzt, kontráz</i>	<i>ol.</i> contro, <i>fr.</i> contre, <i>a.</i> on the contrary, <i>contra</i>
cum (+ abl.)	-val, -vel	<i>Cum Deo pro patria et libertate.</i>	<i>ol.</i> con
de (+ abl.)	-ról, -ről	<i>De mortuis nil, nisi bene.</i>	<i>ol.</i> di, <i>fr.</i> de
e / ex (+ abl.)	-ból, -ből	<i>Ex oriente lux. ex libris; ex cathedra</i>	
extra (+ acc.)	-n kívül	<i>extrovertált, extro-</i>	<i>an.</i> extra
in (+ acc. vagy abl.)	<i>acc.</i> -ba, -be, -ra, -re; <i>ellen</i> <i>abl.</i> -ban, -ben, on, -en, -ön	<i>In hoc signo vinces. in medias res; in nomine...</i>	<i>fr.</i> en, <i>an.</i> in
inter (+ acc.)	között	<i>Inter arma silent Musae. interpunkció, intercity, inter-</i>	<i>fr.</i> entre
infra (+ acc.)	-n alul	<i>infrastruktúra, infra-</i>	
intra (+ acc.)	-n belül	<i>introvertált, intro-</i>	
per (+ acc.)	át, keresztül; miatt	<i>Per aspera ad astra. permutáció, per-; persze (=per se intellegitur)</i>	<i>fr.</i> par

post (+acc.)	után	<i>Post nubila Phoebus.</i> <i>p. m. (post meridiem);</i> <i>P. S (post scriptum);</i> <i>posztmodern, poszt-</i>	
prae (+abl.)	előtt; miatt	<i>prepozíció, pre-</i>	
pro (+abl.)	előtt; -ért, helyett	<i>Pro patria et libertate; Pro Urbe;</i> <i>prológus; pro-</i>	<i>fr. pour</i>
sine (+abl.)	nélkül	<i>Sine ira et studio.</i>	<i>fr. sans</i>
sub (+acc. vagy abl.)	acc. alá; abl. alatt	<i>Sub pondere crescit palma.</i> <i>sub rosa</i> <i>szubkultúra, szub-</i>	<i>fr. sous</i>
supra (+acc.)	fölött, -n fölül		<i>fr. sur</i>
ultra (+acc.)	-n túl	<i>non plus ultra; ultraibolya</i> <i>sugárzás</i>	
trans (+acc.)	át, keresztül	<i>Caelum, non animum mutant, qui trans mare currunt.</i> <i>transzport, transz-</i>	

SZÖVEGES FELADATOK (a fordítás és a nyelvtan gyakorlására)

1. A Vezuv kitörése

Anno p. Chr. n. undeoctogesimo ingentes flammae in monte Vesuvio visae sunt. Tantum erat incendium, ut omnes terreremur. Solus Plinius maior quietus videbatur. Nam cum ceteri perturbati essent, is: "Fortes", inquit, "fortuna adiuvat". Deinde navem intravit, ut incolis orae adesset. Omnia cinere completa sunt. Tanta fuit clades, ut tria oppida delerentur. (Ad fontes II. 59)

Repetitio: névadás, időhatározás, pass. perfectumok, igekötős igék vonzatai: intrare, adesse (elvontabb jelentés!), melléknév főnévi használatban (omnia), ut (következményes), cum (narrativum): cons. temp., közmondások, eszközhat. abl.

2. Cirkusz és amfiteátrum

Neque solum Romae, sed etiam Pompeis et in aliis oppidis varia spectacula dabantur. In circo Maximo aurigae inter se certabant. Praecipue quadrigarum certamina Romanos delectabant. Neque tamen omnes huius generis spectaculis contenti erant. In amphitheatris pugnae gladiatorum et bestiarum dabantur. In his spectaculis saepe dictum illud celebre "Homo homini lupus" verum existebat. Haud iniuria Seneca, philosophus Romanus, spectacula gladiatorum inhumana esse censebat. (Ad fontes II. 140)

Repetitio: helyhatározás, gen. qual., közmondások, igevonzat (válik vmivé), aci.

3. Az amfiteátrumban

Gladiatores, cum in arenam processerant, primum imperatori in cavea sedenti dicebant: "Ave imperator, morituri te salutant!" Deinde arma sumebant et ad pugnam se parabant: aut contra animalia aut inter se pugnare debebant. Neque spectatores ullum gladiatorem pugna desistere sinebant, antequam aut adversarios suos necaverat aut ipse mortuus humi iacebat. (Ad fontes II. 140)

Repetitio: participiumok, imperativus, egyszeres tagadás (neque ...ullus), abl. separationis (homonimia az a-tövek ragozásában)

4. Az olimpiai játékok

In Graecia antiqua nulli ludii Olympiis celebriores erant. In iis quarto quoque anno viri variis generibus exercitati inter se certabant. Omnium acerrima erant aurigarum certamina: neque ullum aliud genus spectatoribus maius oblectamentum parabat. Victores ludorum non tantum palmis splendidissimis coronabantur, sed etiam carminibus pulcherrimis celebrabantur. Plurimi eorum postea sumptu publico alebantur. (Ad fontes II. 169)

Repetitio: helyhatározás, melléknévfokozás, abl. comp., időhatározás, participium perf., gen. part., mód és eszközhatározó abl.

5. Az olimpiai játékokon

Per intervalla certaminum mercatores, qui ex diversis coloniis Olympiam convenerant, varia negotia gerebant. Neque ludi Olympii tam celebres fuissent, nisi ibi etiam philosophi et poetae opera sua recitavissent. -- Ecce tres cursores. Quis eorum celerrimus est? Quis eorum brevissimo tempore ad metam pervenit? (Ad fontes II. 169)

Repetitio: helyhatározás, feltételes mondat, kérdő névmás, gen. part.

6. Egy "olimpiai bajnok"

"Ego plurimos vestrum in certamine superavi. Nonne iam videtis me vobis meliorem esse? Nonne mihi in caput coronam imponitis?"

"Tu nimio amore tui laboras. Quid tibi nomen est?" (Ad fontes II. 169)

Repetitio: személyes névmások, rendhagyó fokozású melléknevek, aci., okhatározó abl., dat. névadásban

7. Kinek tanulunk?

"Non scholae, sed vitae discimus." Haec sententia, quae etiam hodie plurimum valet, a Seneca originem trahit. Ille philosophus materias, quibus Romae oratores futuri erudiebantur, a vita alienas esse censebat. Itaque in quadam epistula suum de schola Romana iudicium his verbis expressit: "Non vitae, sed scholae discimus." (Ad fontes 180)

Repetitio: közmondások, görög szavak a latinban, melléknévfokozás, a létige participiumai, aci

8. Hol tanult Horatius?

Q. Horatius Flaccus, qui Venusiae natus erat, Romae ludum grammatici peregit. Odysseam Homeri duce Orbilio cognovit, qui eam in schola pueris dictabat. Magnam gratiam Horatius patri habebat, quo auctore Romae ludum grammatici frequentare poterat. Neque umquam poeta clarus exstitisset, nisi iam puer a patre Venusia Romam portatus esset. (Ad fontes II. 181)

Repetitio: helyhatározás, görög szavak a latinban, abl. abs. mancus, app. praed. állapothatározó, passzív mondat szerk.

9. Az ifjú Cato

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. Inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, Romam demigravit, in foroque esse coepit. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. (Cornelius Nepos)

Repetitio: névadás, eredethatározó abl., app. praed. állapothatározó (adulescentulus, collegam), helyhatározás, időjelölés a consulok nevével (abl. abs. mancus)
forum - átvitt értelemben

10. Orpheusz és Eurüdiké

Orpheus, vates clarissimus ex Thracia ortus, Eurydicen uxorem duxit. At non longum fuit hoc coniugium. Nam paucis diebus post nuptias Eurydice, cum per herbas ambularet, viperam ibi latentem forte calcavit, quae veneno ei mortem attulit.

Ita cum Orpheus uxorem amisisset, summo dolore affectus est. Tandem, ut eam recuperaret, ad inferos descendere constituit: cantu enim se eos movere posse credebat. Neque spes eum fefellit: naque etiam Pluto rex et Proserpina regina precibus eius ad lacrimas moti sunt. Itaque Eurydicen ex numero animarum evocaverunt atque Orpheo permiserunt, ut eam ad vivos reduceret - hac tamen condicione, ut ipse praecederet neve in via respiceret. "Si respexeris", inquit Pluto "uxorem tuam iterum amittes." .... (Ad fontes II. 203) (Vö. Vergilius: Georgica IV. 453-527, Ovidius: Metamorphoses X. 1-77)

Repetitio: mitológiai alakok, melléknévfokozás, participium, ut (cél), aci, módhatározó, eszközhatározó abl., cons. temp., feltételes mondat, szórend

11. A római lakóház

In viis Pompeiorum erutorum multae domus antiquae sunt.

Promo per vestibulum et ianuam et fauces in atrium intramus. In tecto atrii est compluvium, in pavimento impluvium. Pluviae aquae per compluvium in impluvium incidunt et in cisternam fluunt. Per compluvium etiam lux in atrium venit, nam nullae ibi sunt fenestrae. Parietes atrii variis picturis ornati sunt. In atrio olim amici et clientes dominum salutabant. A dextra et a sinistra atrii cubicula familiae videmus. Ne in cubiculis quidem fenestrae sunt. Ex atrio in tablinum intramus, ubi dominus olim tabulas servabat. Hinc in peristilium venimus. Ibi est hortus columnis circumdatus. In horto flores dulcem odorem diffundunt. Circa peristilium sunt culina, exedrae, triclinium, cellae servorum etc.

Antea Romani non tam amplas domos habuerant. Initio atrium locus principalis aedificii fuerat: ibi familia cenaverat, ibi ara et focus ac simulacra avorum collocata erant. Tum tablinum pro cubiculo habitum erat. (Ad fontes I. 84)

Repetitio: Latin eredetű virágnevek: rózsa, viola (ibolya).

Mit jelent az incidens.

Ianua-Ianus. Kliens és salutatio.

12. Traianus császár haditettei

M. Ulpius Traianus in Hispania genere antiquo natus est. Cum post Nervam imperator factus esset, bellis gerendis se dedit. Trans Danubium fluvium regione Daciae potitus est. Postea tres novas provincias fecit: Armeniam, Assyriam, Mesopotamiam. Cum Arabiam quoque in provinciae formam redegisset, usque ad Indiae fines et Rubrum mare, quod etiam Indicum mare nominabatur, progressus classem firmam ibi aedificandam curavit.

Mortuus est Traianus anno p. Chr. n. centesimo septimo decimo. Ossa eius in urna aurea collocata in foro, quod aedificaverat, posita sunt sub columna, in qua etiam res ab eo in Dacia gestae sunt descriptae.

(Ad fontes II. 164)

Repetitio: eredethatározó abl., igevonzat (választ vmivé, megszerzi a hatalmat vmi fölött, nevez vminek), gerundivumos szerkezet, cum historicum, műveltető szerkezet, időmegjelölés, passzív mondat szerkezet.

A Forum Romanum

13. Caesar hadi tetteiből

His rebus gestis cum omnibus de causis Caesar pacatam Galliam existimaret, superatis Belgis, expulsis Germanis, victis in Alpibus Sedunis, atque ita hieme in Illyricum profectus esset, quod eas quoque nationes adire et regiones cognoscere volebat, subitum bellum in Gallia coortum est. (Caesar.)

Repetitio: abl. abs., cum hist.

14. Harcra készülődés

Caesari omnia uno tempore erant agenda: vexillum proponendum erat, quod erat insigne, cum ad arma concurrerent, acies instruenda erat, milites cohortandi erant, signum tuba dandum. Quarum rerum magnam partem temporis brevis et incursus hostium impediabat. (Caesar)

Repetitio: a cselekvés szükségességének kifejezése, időhatározás, melléknév főnévi használata (omnia), álszenvető ige, I. decl. tövek homonimiája (tuba), relativ kapcsolás

Az alapkú latin állami nyelvizsga követelményei

Naprakész információ található a nyelvizsgáról a *www.itk.hu* webcímen. A jelenleg érvényben levő, az előbbi címről idézett előírás a következő:

A szóbeli vizsga (= 'A' TÍPUS)

A vizsgázó a kihúzott, kb. 250n terjedelmű, szerkesztett latin szöveget a rendelkezésére álló nyomtatott szótár segítségével kb. 20 perces felkészülés után *felolvassa*, magyarra *fordítását* ismerteti, a vizsgáztatók szöveghez kapcsolódó *nyelvtani kérdéseire* válaszol, *kultúrtörténeti tudásáról* a latin szövegben szereplő *szavak továbbélésének* ismertetésével ad számot.

A vizsgázótól alapvető tájékozottságot várnak el a következő témákban:

- A görög-római mitológia legismertebb alakjai
- A római hadászat
- Öltözködés
- Család
- Lakóház
- Névadás
- Iskola, műveltség
- Szórakozás
- Provinciák
- Róma városa

Az írásbeli vizsga (= 'B' TÍPUS)

A vizsgázó a mintegy 500n terjedelmű, adaptált vagy szerkesztett *latin szöveget* (a magával hozott) nyomtatott szótár segítségével *magyarra fordítja* és a szövegértést kontrolláló *nyelvtani, lexikai-kultúrtörténeti kérdéseket* írásban megválaszolja a rendelkezésre álló 60 perc alatt.